

WYKONANIE BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZA 2022 ROK

1. Poziom wykonania samorządowych budżetów

Jednostki samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego (165 gmin, 26 powiatów, 4 miasta na prawach powiatu i województwo samorządowe) w 2022 r. zrealizowały dochody w wysokości 26 835,0 mln zł i wykonały wydatki w wysokości 27 598,6 mln zł. Wykonane dochody były o 1 284,7 mln zł, a wydatki o 3 652,3 mln zł wyższe od wykonanych w 2021 roku. Dynamika wzrostu dochodów JST w regionie wyniosła 5,0% (w kraju 3,7%), natomiast biorąc pod uwagę wskaźnik inflacji (14,4%) — dochody spadły o 9,4%. Dynamika wzrostu wydatków JST w regionie wyniosła 15,3% i również ukształtowała się na poziomie wyższym niż średnia dla wszystkich JST w kraju (12,0%).

Wzrost dochodów dolnośląskich JST w 2022 r. był wynikiem zwiększenia dotacji i środków (o 7,3%) i dochodów własnych (o 8,0%), przy spadku subwencji ogólnej o 5,9%. Wzrost wydatków dolnośląskich JST spowodowany był wykonaniem wydatków majątkowych (wyższych o 35,6%) i wydatków bieżących (wyższych o 11,2%). W 2022 r. podobnie jak w latach poprzednich — w strukturze wydatków utrzymywała się tendencja polegająca na spadku udziału wydatków bieżących i wzroście wydatków majątkowych. Udział wydatków bieżących zmniejszył się w stosunku do roku ubiegłego o 2,9% i wyniósł 80,6%.

Plany dochodów uchwalone w budżetach dolnośląskich JST zostały zrealizowane w 97,5%, a plany wydatków w 91,6%. Stopień wykonania dochodów i wydatków w regionie ukształtował się podobnie jak średnia w kraju (97,5% i 91,3% planowanych wielkości). Plan dochodów nie został w pełni zrealizowany w budżetach 145 jednostek (126 gminach, 16 powiatach, 3 miastach na prawach powiatu). Na niepełne wykonanie planu wydatków ogółem oddziaływało wykonanie planu wydatków bieżących w 94,4% i planu wydatków majątkowych w 81,6% (kwotowo odpowiednio o 1 326,67 mln zł i o 1 209,2 mln zł niższych niż planowane).

Analiza stopnia wykonania planu dochodów i wydatków w budżetach jednostek poszczególnych szczebli wskazuje, że większość zrealizowała dochody na poziomie niższym niż planowane — w miastach na prawach powiatu 99,7%, w gminach 95,3%, i w powiatach realizacja planu dochodów była na poziomie 99,1%, jedynie w województwie samorządowym na poziomie wyższym — 103,0%, przy realizacji wydatków na poziomie niższym niż planowany (odpowiednio 95,9%, 88,1, 93,0% i 98,0%).

Wykonanie planu dochodów na poziomie 97,5% i wykonanie planu wydatków na poziomie 91,6% skutkowało poprawą wyniku budżetu tj. zmniejszeniem łącznej kwoty deficytu w stosunku do kwot określonych w uchwałach budżetowych. W 2022 r. budżety dolnośląskich JST zamknęły się zbiorczo deficytem — w wysokości 763,6 mln zł, przy planowanym deficycie w wysokości 2 618,0 mln zł. Na taki wynik złożyły się: nadwyżka budżetu województwa samorządowego — w wysokości 179,0 mln zł, deficyty miast na prawach powiatu w łącznej wysokości 521,1 mln zł, deficyty gmin — w łącznej wysokości 416,7 mln zł oraz deficyty powiatów — w łącznej wysokości 4,8 mln zł.

Z danych publikowanych na stronach Ministerstwa Finansów wynika, że w 2022 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego w Polsce zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 8 179,8 mln zł (przy planowanym deficycie w wysokości 32 883,6 mln zł), a liczba jednostek z deficytem wzrosła do 1531 (w 2021 r. deficyt dotyczył 360 jednostek).

Poziom wykonania dochodów i wydatków oraz wynik realizacji budżetów dolnośląskich JST w 2022 r. przedstawia tab. 1.

Tabela 1. Dochody i wydatki oraz wynik budżetów dolnośląskich JST w 2022 r.

Wyszczególnienie	Dochody			Wydatki			Wynik budżetu				
	plan	wykonanie	procent wykonania planu	plan	wykonanie	procent wykonania planu	per saldo [tys. zł]	deficyt		nadwyżka	
	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]		liczba JST	[tys. zł]	liczba JST	
JST ogółem	27 516 502	26 835 005	97,5	30 134 473	27 598 615	91,6	-763 610	-1 335 038	121	571 428	75
Gminy, z tego:	14 338 249	13 660 763	95,3	15 970 856	14 077 462	88,1	-416 698	-739 126	104	322 427	61
– miejskie	4 203 239	3 941 968	93,8	4 690 986	4 109 214	87,6	-167 246	-229 924	22	62 678	9
– wiejskie	4 688 237	4 520 627	96,4	5 190 172	4 565 230	88,0	-44 603	-206 148	43	161 545	34
– miejsko-wiejskie	5 446 774	5 198 168	95,4	6 089 698	5 403 018	88,7	-204 850	-303 054	39	98 204	18
Powiaty	3 197 227	3 166 891	99,1	3 408 771	3 171 734	93,0	-4 844	-74 817	13	69 973	13
Miasta na prawach powiatu	8 356 041	8 333 246	99,7	9 229 041	8 854 341	95,9	-521 095	-521 095	4	0	0
Województwo samorządowe	1 624 986	1 674 106	103,0	1 525 805	1 495 078	98,0	179 027	0	0	179 027	1

Wyniki realizacji budżetów JST za 2022 r. ukształtowały się następująco:

- 185 JST realizowało budżet z planowanym deficytem, a ostatecznie rok budżetowy deficytem zamknęło 121 JST (61,7%) — 104 gminy, 13 powiatów i 4 miasta na prawach powiatu — łącznie na kwotę 1 335,0 mln zł (dla porównania — w 2021 r. deficyt dotyczył 20 budżetów łącznie na kwotę 82,5 mln zł);
- 11 JST realizowało budżet z planowaną nadwyżką (w 1 przypadku zrównoważony), a ostatecznie rok budżetowy nadwyżką zamknęło 75 JST (38,3%) — 61 gmin, 13 powiatów i województwo samorządowe — łącznie na kwotę 571,4 mln zł (dla porównania — w 2021 r. nadwyżkę odnotowano w 176 budżetach JST łącznie na kwotę 1 686,5 mln zł).

Wyniki analiz wskazują na poprawę wyniku w stosunku do planu w budżetach wszystkich 194 JST w regionie z których:

- 65 uzyskało nadwyżkę przy planowanym deficycie,
- 119 zrealizowało deficyt niższy od planowanego,
- 10 uzyskało nadwyżkę wyższą od planowanej (w 1 przypadku przy planowanym zrównoważeniu).

Wynik gorszy od planowanego dotyczył budżetów 2 JST i oznaczał:

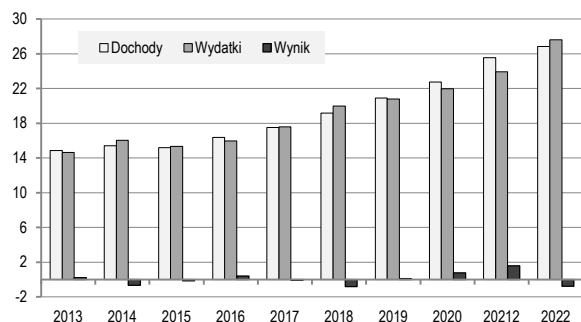
- wystąpienie deficytu przy planowanej nadwyżce budżetu (Lewin Kłodzki),
- pogłębienie deficytu w budżecie powiatu (zgorzelecki),

Poprawa wyników w dużej mierze związana była z faktem zasilenia wszystkich JST środkami z tytułu udziału we wpływach z podatków PIT i CIT wynikającym z nowelizacji ustawy o dochodach JST¹, która zmieniła od 2022 r. sposób wyliczania kwot rocznego dochodu z tych tytułów. Wydarzenia geopolityczne w Europie, w tym m.in. wybuch konfliktu zbrojnego na terenie Ukrainy, miały znaczący wpływ na sytuację gospodarczą kraju. Działania interwencyjne państwa polegające na zasileniu budżetów JST środkami pochodzącymi z Funduszu Pomocy i z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 doprowadziły do istotnego wzrostu dochodów samorządów z tytułu dotacji i środków.

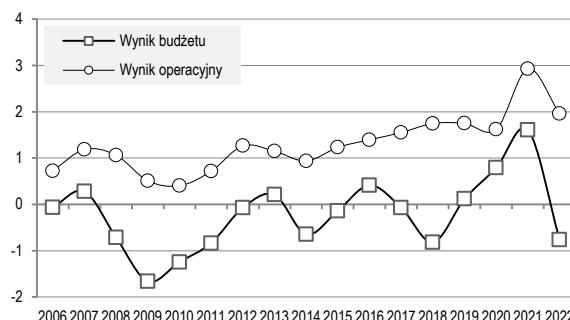
Analiza zmian poziomu dochodów i wydatków dolnośląskich JST w latach 2013–2022 pozwala zauważyć od 2015 r. stałą tendencję wzrostową. W roku budżetowym 2022 wzrost wydatków wyprzedził wzrost dochodów (o 10,3 punktu proc.), co wyraziło się deficytem w wysokości 763,6 mln zł (w 2021 r. nadwyżka wyniosła 1 603,9 mln zł).

Zmiany poziomu dochodów i wydatków oraz wynik realizacji budżetów dolnośląskich JST w latach 2013–2022 przedstawia rys. 1. natomiast poziom wyniku operacyjnego i wyniku budżetu dolnośląskich JST w latach 2006–2022 przedstawia rys. 2.

¹ Ustawa z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 1927).

Rys. 1. Dochody i wydatki oraz wynik budżetów dolnośląskich JST w latach 2013–2022 (w mld zł)

Rys. 2. Wynik budżetu i wynik operacyjny dolnośląskich JST w latach 2006–2022 (w mld zł)

Zgodnie z zasadą równoważenia budżetu bieżącego określoną w art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1634), w latach 2022–2025 jednostka samorządu terytorialnego może w danym roku budżetowym przekroczyć tę relację, pod warunkiem, że w latach 2022–2025 suma przekroczeń tej relacji w poszczególnych latach nie będzie wyższa od sumy nadwyżek wynikających z tej relacji w poszczególnych latach. Ustawodawca z uwagi na wybuch konfliktu zbrojnego na Ukrainie, zezwolił w art. 6 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw², aby w latach 2023–2025 — podobnie jak w latach poprzednich — do ustalenia relacji, o której mowa w art. 242 ust. 1 i 2 u.f.p. dochody bieżące jednostki samorządu terytorialnego mogły być powiększone także o przychody pochodzące z wolnych środków. Wyniki realizacji budżetów w 2022 r. wskazują na zachowanie tej zasady przez wszystkie dolnośląskie JST.

W 2022 r. nadwyżkę operacyjną (określoną różnicą dochodów i wydatków bieżących) uzyskało 185 dolnośląskich JST — 155 gmin, 25 powiatów, 4 miasta na prawach powiatu i województwo samorządowe — łącznie w wysokości — 1 986,8 mln zł, natomiast 11 dolnośląskich JST uzyskało deficyt operacyjny — 1 powiat (Zgorzelecki) i 10 gmin (Chojnów w., Duszniki Zdrój, Kamienna Góra m., Miłkowice, Nowa Ruda m., Trzebnica, Wołów, Ząbkowice Śląskie i Ziębice) — łącznie w wysokości 28,3 mln zł.

W opracowaniu odstąpiono od oceny relacji z art. 243 na podstawie wykonania budżetów JST za rok 2022 i zrezygnowano z analizy tego wskaźnika ze względu na zmiany reguł jego obliczania.

W przypadku niespełnienia wymogów określonych w art. 242–243 u.f.p. na etapie uchwalania budżetu i wieloletniej prognozy finansowej (WPF) JST mają zastosowanie przepisy art. 240a u.f.p., dotyczące wezwania do opracowania i uchwalenia przez JST programu postępowania naprawczego, podlegającego zaopiniowaniu przez regionalną izbę obrachunkową. Zgodnie z art. 240a ust. 8 u.f.p. – w przypadku nieopracowania programu naprawczego lub braku pozytywnej opinii budżet JST ustala regionalna izba obrachunkowa. W 2022 r. nie odnotowano przypadku realizacji programu postępowania naprawczego w żadnej JST województwa dolnośląskiego, ani zastępczego ustalenia budżetów JST.

W 2022 r. kolejny raz (od 2013 r.) odnotowano wzrost zadłużenia dolnośląskich JST — łączna kwota długu wyniosła 9 128,6 mln zł i wzrosła o 11,3 mln zł w porównaniu z zadłużeniem roku poprzedniego (w roku 2020 – wzrost o 532,2 mln zł, w 2021 r. wzrost o 449,7 mln zł). Pomimo wzrostu zadłużenia (o 0,1%) relacja łącznej kwoty długu do dochodów uległa obniżeniu do 34,0% (w 2021 r. wyniosła 35,7, w 2020 r. — 38,1%), o czym zdecydował wzrost dochodów ogółem — o 5,0%.

Z danych publikowanych na stronach MF wynika, że w 2022 r. zadłużenie JST w kraju w ujęciu zbiorczym spadło o 0,3% natomiast dochody wzrosły o 3,7%, przez co jego relacja do dochodów ukształtowała się na poziomie 26,3% (w roku poprzednim 27,3%).

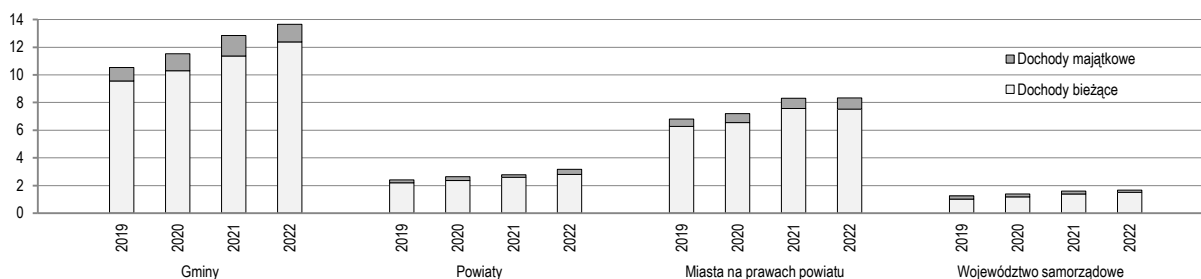
Wykonanie budżetów przez dolnośląskie JST w 2022 r. wraz z wynikiem budżetu i wynikiem operacyjnym oraz poziomem zadłużenia przedstawia zestawienie 1, dane w przeliczeniu na 1 mieszkańca — zestawienie 2, a wskaźniki i relacje — zestawienie 3 (na końcu opracowania).

² Dz. U. z 2022 r. poz. 1964.

2. Wielkość i dynamika dochodów

Dochody dolnośląskich JST w 2022 r. wyniosły łącznie 26 835,0 mln zł (przy planowanych 27 516,5 mln zł) i były o 1 284,8 mln zł (o 5,0%) wyższe od wykonanych w 2021 roku. Dynamika wzrostu dochodów JST w regionie była o 1,3 pkt. proc. wyższa od średniej krajowej (dynamika dochodów JST w kraju wyniosła 3,7%), co przełożyło się na 7,7% udział dochodów dolnośląskich JST w dochodach wszystkich JST w kraju (podobnie jak w 2021 r.).

Analiza zmian poziomu dochodów dolnośląskich JST wskazuje na wzrost dochodów w budżetach jednostek wszystkich szczebli i typów gmin. Najwyższy wzrost dochodów uzyskały gminy, łącznie o 805,5 mln zł (tj. o 6,3%, z tego miejskie o 1,9%, wiejskie o 9,2% i miejsko-wiejskie o 7,2%). Dochody miast na prawach powiatu były wyższe o 15,5 mln zł (o 0,2%), powiatów o 391,2 mln zł (o 14,1%), województwa samorządowego o 72,5 mln zł (o 4,5%) od uzyskanych w 2021 roku.

Rys. 3. Dochody dolnośląskich JST w latach 2019–2022 (w mld zł)

Zmiany poziomu dochodów dolnośląskich JST w latach 2019–2022 prezentuje rys. 3, a poziom oraz dynamikę dochodów w 2022 r. przedstawia tab. 2.

Plan dochodów określony w uchwałach budżetowych dolnośląskich JST na rok 2022 został wykonany w 97,5% (w 2021 r. w 103,8%), z tego dochody bieżące w 99,3%, a majątkowe w 83,9% planowanych wielkości. Zrealizowane dochody bieżące (24 203 mln zł) stanowiły 90,2%, a dochody majątkowe (2 632,1 mln zł) 9,8% dochodów dolnośląskich JST w 2022 roku. Dochody bieżące były wyższe od wykonanych w roku poprzednim o 1 277,9 mln zł (o 5,6%), natomiast dochody majątkowe o 6,9 mln zł (o 0,3%). Dochody bieżące JST w kraju wzrosły o 5,0 %, a dochody majątkowe spadły o 8,4%.

Wzrost dochodów jest efektem zasilenia budżetów JST środkami z przeznaczeniem na wzmocnienie potencjału inwestycyjnego JST oraz uzupełnieniem dochodów nową częścią subwencji ogólnej i środkami z Funduszu Pomocy, które miały zapewnić finansowanie i współfinansowanie wsparcia dla Ukrainy, w szczególności obywateli tego kraju dotkniętych konfliktem zbrojnym.

Tabela 2. Dynamika dochodów dolnośląskich JST w 2022 r.

Wyszczególnienie	2021			2022					Dynamika dochodów (2021 = 100)		
	dochody ogółem	z tego:		dochody ogółem	z tego:		struktura dochodów		ogółem	bieżące	majątkowe
		bieżące	majątkowe		bieżące	majątkowe					
	[tys. zł]						[%]				
JST ogółem	25 550 260	22 925 010	2 625 250	26 835 005	24 202 861	2 632 144	90,2	9,8	105,0	105,6	100,3
Gminy, z tego:	12 855 257	11 364 255	1 491 002	13 660 763	12 385 489	1 275 275	90,7	9,3	106,3	109,0	85,5
– miejskie	3 867 425	3 418 392	449 033	3 941 968	3 534 695	407 272	89,7	10,3	101,9	103,4	90,7
– wiejskie	4 140 865	3 702 011	438 854	4 520 627	4 138 496	382 131	91,5	8,5	109,2	111,8	87,1
– miejsko-wiejskie	4 846 967	4 243 852	603 114	5 198 168	4 712 297	485 872	90,7	9,3	107,2	111,0	80,6
Powiaty	2 775 718	2 594 463	181 255	3 166 891	2 796 374	370 516	88,3	11,7	114,1	107,8	204,4
Miasta na prawach powiatu	8 317 708	7 577 895	739 813	8 333 246	7 523 222	810 024	90,3	9,7	100,2	99,3	109,5
Województwo samorządowe	1 601 577	1 388 397	213 180	1 674 106	1 497 777	176 329	89,5	10,5	104,5	107,9	82,7

Wskaźnik dynamiki dochodów bieżących dolnośląskich JST w 2022 r. ukształtował się w granicach od 99,3% (miasta na prawach powiatu) do 109,0% (gminy). Dochody bieżące gmin wzrosły łącznie o 1 021,2 mln zł (o 9,0%), z tego gmin wiejskich o 11,8%, gmin miejsko-wiejskich o 11,0% i gmin miejskich o 3,4%. Dochody bieżące powiatów były wyższe o 201,9 mln (o 7,8%), województwa samorządowego wyższe o 109,4 mln zł (o 7,9%), a dochody bieżące miast na prawach powiatu były niższe o 54,7 mln zł (o 0,7%).

Wskaźnik dynamiki dochodów majątkowych dolnośląskich JST w 2022 r. ukształtował się w granicach od 82,7% (województwo samorządowe) do 204,4% (powiaty). Dochody majątkowe gmin spadły łącznie o 215,7 mln zł (o 14,5%), z tego gmin miejsko-wiejskich (o 19,4%), gmin wiejskich (o 12,9%) i gmin miejskich (o 9,3%), województwa samorządowego były niższe o 36,9 mln zł (o 17,3%). Dochody majątkowe powiatów były wyższe o 189,3 mln zł (o 104,4%), a miast na prawach powiatów wyższe o 70,2 mln zł (o 9,5%).

Wyniki analiz wskazują, że wzrost dochodów dolnośląskich JST w 2022 r. — o 1 284,8 mln zł (o 5,0%) w stosunku do uzyskanych w roku poprzednim — był wynikiem realizacji:

- wyższych o 1 083,3 mln zł (o 8,0%) kwot dochodów własnych,
- wyższych o 502,7 mln zł (o 7,3%) kwot dotacji i środków.

Wzrost dochodów własnych dotyczył wszystkich szczebli JST tj. gmin o 11,1%, powiatów o 19,4%, miast na prawach powiatów o 2,7% a województwa samorządowego o 4,5%.

Poziom i dynamikę dochodów JST województwa dolnośląskiego w 2022 r. według głównych źródeł przedstawia tab. 3.

Tabela 3. Dynamika dochodów dolnośląskich JST w 2022 r. według głównych źródeł

Wyszczególnienie	Dochody w 2022				Dynamika dochodów (2021 = 100)			
	ogółem	dochody własne	subwencja ogólna	dotacje i środki	ogółem	dochody własne	subwencja ogólna	dotacje i środki
	[tys. zł]				[%]			
JST ogółem	26 835 005	14 574 402	4 827 072	7 433 531	105,0	108,0	94,1	107,3
Gminy, z tego:	13 660 763	7 100 807	2 153 169	4 406 787	106,3	111,1	92,9	106,2
– miejskie	3 941 968	2 221 721	586 490	1 133 757	101,9	107,7	90,4	98,0
– wiejskie	4 520 627	2 335 143	710 738	1 474 745	109,2	115,5	94,0	108,0
– miejsko-wiejskie	5 198 168	2 543 942	855 942	1 798 285	107,2	110,2	93,6	110,6
Powiaty	3 166 891	1 169 768	1 075 294	921 829	114,1	119,4	98,0	132,0
Miasta na prawach powiatu	8 333 246	5 240 418	1 410 847	1 681 981	100,2	102,7	92,4	99,5
Województwo samorządowe	1 674 106	1 063 409	187 762	422 934	104,5	104,5	99,1	107,2

Na dynamikę wzrostu dochodów własnych dolnośląskich JST (8,0%) — oddziaływało:

- zwiększenie o 370,6 mln zł (o 8,2%) wpływów z podatków i opłat lokalnych; wzrost tych dochodów dotyczył jednostek wszystkich szczebli i typów gmin za wyjątkiem powiatów. Spadek odnotowano jedynie w powiatach (o 11,8%), najniższy wzrost odnotowano w miastach na prawach powiatów (o 5,3%), następnie w gminach (o 10,1%), w gminach wiejskich (o 7,0%), w gminach miejskich (o 8,8%), a w gminach miejsko-wiejskich (o 14,0%), natomiast w województwie samorządowym (o 14,2%). O wzroście dochodów z tych tytułów zdecydował wzrost wpływów z podatku od spadków i darowizn 19,6 mln zł, tj. o 71,5% oraz z innych opłat lokalnych, przede wszystkim z wpływów z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu o 90,9 mln zł, tj. 37,5%;
- zwiększenie o 382,9 mln zł (o 6,1%) wpływów z tytułu udziału w podatkach państwowych (PIT i CIT); wzrost tych dochodów dotyczył miast na prawach powiatu (o 0,2%), województwa (o 4,1%), gmin miejskich (o 6,4%), w gminach wiejskich oraz miejsko - wiejskich nastąpił jedynie wzrost z tytułu udziału w podatku PIT (odpowiednio o 20,9% i 9,5%), natomiast udziały w podatku CIT spadły (odpowiednio o 22,8% i o 3,5%), a powiatów (o 12,3%).

Spadek dochodów JST w regionie z tytułu subwencji ogólnej — łącznie o 5,9% — dotyczył jednostek wszystkich szczebli i typów gmin. Najwyższy spadek odnotowało w gminach miejskich (o 9,6%), następnie w miastach na prawach powiatu (o 7,6%), gminach miejsko-wiejskich (o 6,4%), gminach wiejskich (o 6,0%), powiatach (o 2,0%), a najniższy w województwie samorządowym (o 0,9%).

Zmiany kwot subwencji ogólnej według jej części oraz środków na uzupełnienie dochodów — łącznie niższych o 282,2 mln zł od kwot otrzymanych w 2021 r. — wynikają ze spadku środków na uzupełnienie dochodów o 613,6 mln zł (o 89,0%) do kwoty 72,9 mln zł. Kwoty pozostałych części subwencji osiągnęły poziom zbliżony do roku poprzedniego.

Wpłaty dolnośląskich JST do budżetu państwa na część równoważącą subwencji ogólnej w 2022 r. wyniosły łącznie 236,2 mln zł i były o 10,2% (o 21,9 mln zł) wyższe niż w 2021 roku. Wpłat dokonało 13 gmin (84,1 mln zł), 4 powiaty (37,7 mln zł) i 1 miasto na prawach powiatu (114,4 mln zł).

W 2022 r. odnotowano spadek dochodów pochodzących z dotacji celowych — łącznie o 17,9% (w 2021 r. spadek o 1,7%). Spadek tych dochodów dotyczył wszystkich typów gmin: gmin wiejskich (o 28,4%), gmin miejskich (o 22,6%), gmin miejsko-wiejskich (o 22,2%), miast na prawach powiatu (o 21,4%); natomiast dotacje nieznacznie wzrosły dla województwa samorządowego (o 2,0%) oraz powiatów (o 18,0%) w porównaniu do otrzymanych 2021 roku.

Największy wpływ na spadek kwot dotacji celowych w 2022 r. — łącznie o 1 132 mln zł niższych niż w 2021 r. miała zmiana sposobu dystrybucji świadczenia 500+, którą od czerwca 2022 r. przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ubytek dochodów spowodowany spadkiem dotacji celowych został wsparty środkami pochodzącymi głównie z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 celem realizacji zadań związanych z wypłatą dodatku węglowego oraz zadań związanych z działalnością w ramach pomocy społecznej związanej z pomocom obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa z Funduszu Pomocy. Do lokalnych budżetów JST wpłynęło przeszło 2 248 mln zł.

3. Struktura dochodów

Zróznicowanie dynamiki wzrostu dochodów dolnośląskich JST w 2022 r. według źródeł znalazło odzwierciedlenie w istotnej zmianie ich struktury. Wzrósł udział dotacji celowych (o 3 punkty proc.) do 27,7%. Udział subwencji ogólnej spadł o 2,1 punktu procent. i wyniósł 18,0%, a udział dochodów własnych nieznacznie obniżył się o 0,9 punktu procent. do 54,3%.

W strukturze dochodów JST w 2022 r. w skali całego kraju — udział dochodów własnych w dochodach ogółem wzrósł (o 3,1 punktu proc.) do 50,7%, a spadły udziały subwencji ogólnej (o 3 punkty proc.) do 21,7%, i dotacji celowych (o 0,1 punktu proc.) do 27,6% dochodów. Wyniki porównań wskazują na utrzymywanie się w dochodach JST w regionie, w porównaniu do średnich dla JST w kraju, zauważalnie wyższego udziału dochodów własnych (o 3,6 punktu proc.), a niższego subwencji ogólnej o 3,7 punktu proc. oraz nieznacznie większego dotacji celowych (0,1 punktu proc.).

Najwyższy udział dochodów własnych (63,5%) odnotowano w dochodach województwa samorządowego (spadek udziału o 1 punkt proc.), a najniższy (36,9%) w dochodach powiatów (spadek udziału o 1,7 punktu proc.). Udział dochodów własnych w dochodach miast na prawach powiatu wzrósł do 62,9% (o 0,5 punktu proc.), natomiast w dochodach powiatów obniżył się do 36,9% (o 1,6 punktu proc.) a w dochodach gmin o 1 punkt proc. do 52,0%.

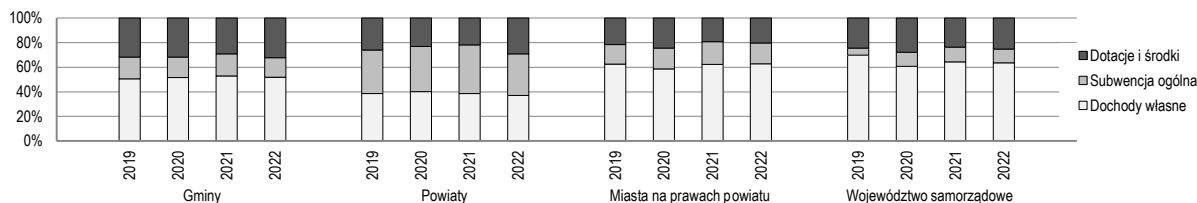
Zmiany struktury dochodów dolnośląskich JST prezentują tab. 4. (lata 2020–2022) i rys. 4 (lata 2020–2022).

Tabela 4. Struktura dochodów dolnośląskich JST i tendencje jej zmian w latach 2020–2022 (w %)

Wyszczególnienie	Dochody własne			Subwencja ogólna			Dotacje i środki		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
JST ogółem	53,2	55,2	54,3	18,6	20,1	18,0	28,2	24,7	27,7
Gminy, z tego:	51,6	53,0	52,0	16,6	18,0	15,8	31,8	29,0	32,2
– miejskie	54,2	56,8	56,4	14,6	16,8	14,9	31,2	26,4	28,7
– wiejskie	51,6	51,9	51,7	17,0	18,3	15,7	31,4	29,8	32,6
– miejsko-wiejskie	49,6	50,8	48,9	17,7	18,9	16,5	32,7	30,3	34,6
Powiaty	40,3	38,6	36,9	36,7	39,5	34,0	23,0	21,9	29,1
Miasta na prawach powiatu	58,8	62,4	62,9	16,7	18,4	16,9	24,5	19,2	20,2
Województwo samorządowe	60,7	64,5	63,5	11,5	11,8	11,2	27,8	23,7	25,3

Udział dochodów własnych w dochodach dolnośląskich JST w 2022 r. zawierał się w następujących przedziałach:

- gminy miejskie — od 38,7% (Boguszów-Gorce) do 76,7% (Duszniki-Zdrój),
- gminy wiejskie — od 31,6% (Wińsko i Stare Bogaczowice) do 77,8% (Rudna),
- gminy miejsko-wiejskie — od 28,2% (Ścinawa) do 73,9% (Bogatynia),
- powiaty — od 20,4% (Lwówecki) do 73,8% (Wrocławski),
- miasta na prawach powiatu — od 46,4% (Wałbrzych) do 68,2% (Wrocław).

Rys. 4. Struktura dochodów dolnośląskich JST w latach 2019–2022

W strukturze dochodów własnych dolnośląskich JST dominowały wpływy z tytułu udziału w podatkach państwowych (PIT i CIT), które w 2022 r. stanowiły 45,7% ich dochodów własnych, w tym 90,3% dochodów województwa samorządowego, 61,8% dochodów powiatów, 43,8% dochodów miast na prawach powiatu i 37,8% dochodów gmin.

Dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych stanowiły 33,7% dochodów własnych JST, w tym 45,8% dochodów gmin, 29,1% dochodów miast na prawach powiatu, 7,1% dochodów powiatów i 4,8% dochodów województwa samorządowego.

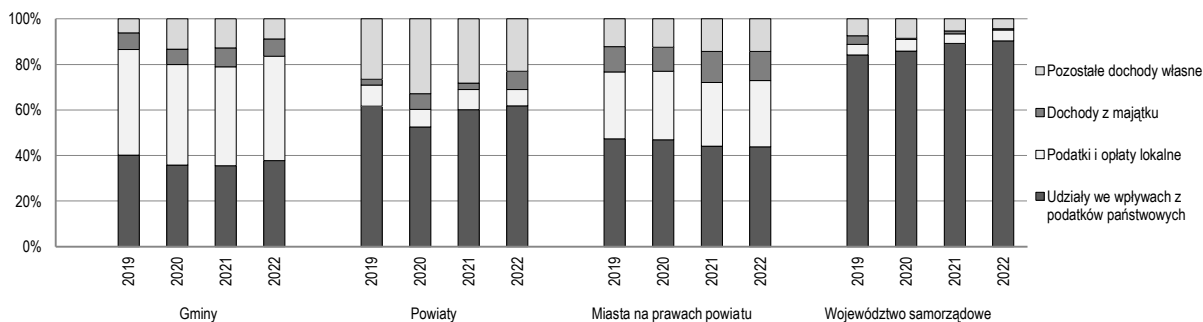
Dochody z majątku stanowiły 9,0% dochodów własnych JST, w tym 12,8% dochodów miast na prawach powiatu, 8,1% dochodów powiatów, 7,6% dochodów gmin i 0,6% dochodów województwa samorządowego.

Pozostałe dochody stanowiły 11,6% dochodów własnych JST, a ich udział w dochodach wyniósł od 4,4% dla województwa samorządowego przez 8,8% dla gmin i 14,3% dla miast na prawach powiatu, do 23,0% dla powiatów.

Porównanie struktury dochodów własnych dolnośląskich JST w 2022 r. do struktury dochodów w 2021 r. wskazuje na wzrost udziału wpływów z PIT i CIT o 1,2 punktu proc., udziału dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych o 1,5 punktu proc. oraz obniżenie się udziałów dochodów z majątku o 0,4 punktu proc. i pozostałych dochodów własnych o 2,3 punktu proc.

Strukturę dochodów własnych dolnośląskich JST w latach 2019–2022 przedstawia rys. 5.

Udział subwencji ogólnej wraz ze środkami na uzupełnienie dochodów, w dochodach dolnośląskich JST w 2022 r., podobnie jak w latach poprzednich, był bardzo zróżnicowany i kształtował się w przedziale od 11,2% w dochodach województwa samorządowego do 34,0% w dochodach powiatów, w tym stanowił 15,8% dochodów gmin i 16,9% dochodów miast na prawach powiatu. Wyniki porównań do roku poprzedniego informują o spadku udziału subwencji ogólnej w dochodach powiatów (o 5,5 punktu proc.), w dochodach gmin (o 2,2 punkt proc.), dochodach miast na prawach powiatu (o 1,5 punktu proc.) i dochodach województwa samorządowego (o 0,6 punktu proc.).

Rys. 5. Struktura dochodów własnych dolnośląskich JST w latach 2019–2022

Analiza struktury dochodów według jednostek samorządu terytorialnego poszczególnych szczebli wskazuje na utrzymywanie się wysokiego zróżnicowania udziału subwencji ogólnej w dochodach gmin — od 4,7% (Szklarska Poręba) do 33,9% (Lubomierz), w dochodach miast na prawach powiatu — od 15,0% (Wrocław) do 24,5% (Jelenia Góra), a w dochodach powiatów — od 15,7% (Wrocławski) do 45,8% (Głogowski).

Zmiany w strukturze subwencji ogólnej wskazują na niewielkie przesunięcia udziału kwot poszczególnych części w stosunku do roku poprzedniego — część oświatowa stanowiła 80,7% (wzrost udziału o 0,6 punktu proc.), część wyrównawcza stanowiła 15,6% (spadek udziału o 0,4 punktu proc.) a część równoważąca i regionalna 3,6% (spadek udziału o 0,2 punktu proc.).

Dotacje celowe stanowiły w 2022 r.:

- 32,3% dochodów gmin, a ich udział w dochodach wzrósł o 3,3 punktu proc.,
- 29,1% dochodów powiatów, a ich udział w dochodach wzrósł o 7,2 punktu proc.
- 25,3% dochodów województwa samorządowego, a ich udział w dochodach wzrósł o 1,6 punktu proc.,
- 20,2% dochodów miast na prawach powiatu, a ich udział w dochodach wzrósł o 0,9 punktu proc.

Zmiany w strukturze dotacji celowych w 2022 r. dotyczyły obniżenia się udziału dotacji celowych na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej (o 11,8 punktu proc.) do 57,9%, wzrostu udziału dotacji na finansowanie zadań realizowanych wspólnie z innymi jednostkami na podstawie porozumień (o 1 punktu proc.) do 3,4% oraz spadku udziału dotacji otrzymanych z funduszy celowych i pozostałych jednostek sektora finansów publicznych (o 2,2 punktu proc.) do 1,2%. Udział dotacji na dofinansowanie zadań własnych JST wzrósł (o 12,6 punktu proc.) do 36,9%.

4. Poziom dochodów na 1 mieszkańca

Dochody zrealizowane przez dolnośląskie JST w 2022 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 9279 zł i były wyższe o 420 zł (o 4,7%) od pozyskanych w roku poprzednim, z tego dochody bieżące wyniosły 8369 zł i były wyższe o 420 zł (o 5,3%), a dochody majątkowe wyniosły 910 zł i utrzymane zostały na poziomie wykonanych w roku poprzednim.

Po raz kolejny dolnośląskie jednostki wszystkich szczebli i typów gmin, z wyjątkiem miast na prawach powiatu uzyskały dochody *per capita* wyższe niż w roku poprzednim. Dochody gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 7020 zł i były wyższe o 455 zł (o 6,9%) od uzyskanych w roku poprzednim, w tym: dochody gmin wiejskich wyniosły 7607 zł i były wyższe o 420 zł (o 5,8%), dochody gmin miejsko-wiejskich wyniosły 7123 zł i były wyższe o 563 zł (o 8,6%), a dochody gmin miejskich wyniosły 6338 zł i były wyższe o 325 zł (o 5,4%). W powiatach dochody na 1 mieszkańca wyniosły 1627 zł i były wyższe o 209 zł (o 14,7%). Najwyższe dochody *per capita*, tak jak w roku poprzednim, uzyskały miasta na prawach powiatu (8808 zł) lecz jednak były one niższe o 175 zł (o 1,9%) od wykonanych w 2021 roku. Dochody województwa samorządowego wyniosły 579 zł i były wyższe o 24 zł (o 4,3%) od zrealizowanych w 2021 roku.

Poziom dochodów dolnośląskich JST na 1 mieszkańca w latach 2021 i 2022 zaprezentowano w tab. 5.

Zróżnicowanie poziomu dochodów dolnośląskich JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. kształtowało się w następujących przedziałach:

- 1) gminy: od 5107 zł do 20 165 zł, z tego:
 - gminy miejskie — od 5107 zł (Zgorzelec) do 20 165 zł (Duszniki-Zdrój),
 - gminy wiejskie — od 5604 zł (Oleśnica) do 14 602 zł (Rudna),
 - gminy miejsko-wiejskie — od 5557 zł (Przemków) do 12 823 zł (Polkowice);
- 2) powiaty: od 1137 zł (Średzki) do 2339 zł (Milicki);
- 3) miasta prawach powiatu: od 7719 zł (Jelenia Góra) do 9122 zł (Wrocław).

Największe zróżnicowanie poziomu dochodów *per capita* (różnica pomiędzy dochodami gmin najzamożniejszej i najuboższej) dotyczyło gmin (15 058 zł), w tym gmin miejskich (15 058 zł), a najmniejsze zróżnicowanie wystąpiło w powiatach (1202 zł).

Ustalony dla 2022 r. średni poziom dochodów *per capita* dla gmin regionu (7020 zł) został osiągnięty przez 78 gmin (47,3%), z tego 49 gmin wiejskich (56,3% tych gmin), 21 gmin miejsko-wiejskich (44,7% tych gmin) i 8 gmin miejskich (25,8% tych gmin).

Tabela 5. Dochody dolnośląskich JST na 1 mieszkańca w latach 2021 i 2022 (w zł)

Wyszczególnienie	2021			2022			Zmiana kwot dochodów		
	dochody ogółem	z tego:		dochody ogółem	z tego:		dochody ogółem	z tego:	
		bieżące	majątkowe		bieżące	majątkowe		bieżące	majątkowe
JST ogółem	8 859	7 949	910	9 279	8 369	910	420	420	0
Gminy, z tego:	6 565	5 804	761	7 020	6 365	655	455	561	-106
– miejskie	6 013	5 315	698	6 338	5 683	655	325	368	-43
– wiejskie	7 187	6 425	762	7 607	6 964	643	420	539	-119
– miejsko-wiejskie	6 560	5 744	816	7 123	6 457	666	563	713	-150
Powiaty	1 418	1 325	93	1 627	1 437	190	209	112	97
Miasta na prawach powiatu	8 983	8 184	799	8 808	7 952	856	-175	-232	57
Województwo samorządowe	555	481	74	579	518	61	24	37	-13

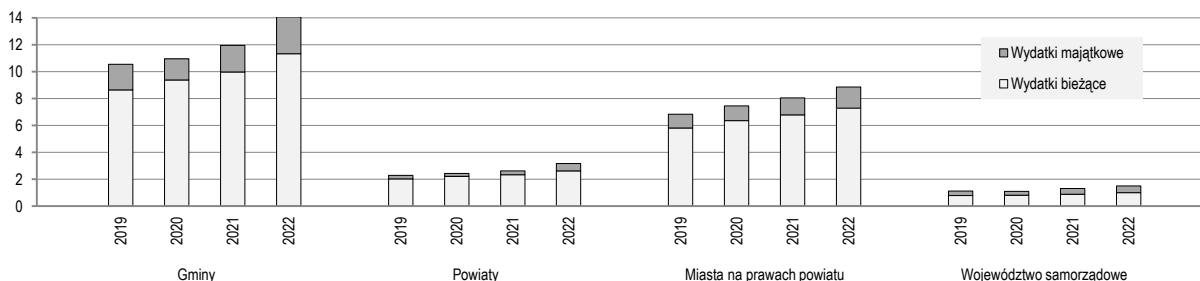
Według liczby mieszkańców na dzień 30 czerwca.

Dla porównania — dochody *per capita* obliczone dla wszystkich JST w kraju w 2022 r. wyniosły 9138 zł i były wyższe o 402 zł (4,6%) od uzyskanych w roku poprzednim. Dochody gmin wyniosły 6758 zł i były wyższe o 396 zł (6,2%), a dochody powiatów wyniosły 1535 zł i były wyższe o 132 zł (9,4%). Dochody *per capita* obliczone dla wszystkich miast na prawach powiatu³ wyniosły 8885 zł i były niższe o 22 zł (0,25%), a wyliczone dla województw samorządowych wyniosły 651 zł i były wyższe o 53 zł (8,9%) od uzyskanych w 2021 roku. Wyniki porównań średnich dochodów JST w regionie ze średnimi dla kraju wskazują, że w 2022 r. wszystkie dolnośląskie gminy i powiaty uzyskały poziom dochodów na 1 mieszkańca wyższy od średnich krajowych, natomiast dochody miast na prawach powiatu i dolnośląskiego województwa samorządowego ukształtowały się poniżej przeciętnych dla tego typu jednostek w kraju.

5. Wielkość i dynamika wydatków

Wydatki dolnośląskich JST w roku budżetowym 2022 wyniosły łącznie 27 598,6 mln zł (przy planowanych 30 134,5 mln zł) i były o 3 652,3 mln zł (o 15,3%) wyższe od wykonanych w 2021 roku. Wydatki bieżące wyniosły 22 244,4 mln zł i były o 2 247,6 mln zł (o 11,2%) wyższe od wykonanych w roku poprzednim, a wydatki majątkowe wyniosły 5 354,2 mln zł i były wyższe o 1 404,7 mln zł (o 35,6%). Dynamika wzrostu wydatków JST w regionie była o 6,3 punktu proc. wyższa niż w roku poprzednim i o 3,3 punktu proc. wyższa od średniej wyliczonej dla wszystkich JST w kraju w 2022 r.

Zmiany poziomu wydatków dolnośląskich JST w latach 2019–2022 przedstawia rys. 6, a poziom wydatków w latach 2021 i 2022 w podziale na bieżące i majątkowe — tab. 6.

Rys. 6. Wydatki bieżące i majątkowe dolnośląskich JST w latach 2019–2022 (w mld zł)

³ Z uwzględnieniem m.st. Warszawy.

W 2022 r. wzrost wydatków ogółem dotyczył jednostek wszystkich szczebli i typów gmin. Najwyższy wzrost odnotowały gminy wiejskie (o 21,0%), kolejno powiaty (o 20,9%), gminy miejsko-wiejskie (o 18,1%), gminy miejskie (o 13,8%), województwo samorządowe (o 13,3%) i miasta na prawach powiatu (o 10,1%). Rozpiętość procentowa wzrostu ukształtowała się dla wydatków bieżących między 7,4% (miasta na prawach powiatu) a 16,2% (gminy wiejskie), natomiast dla wydatków majątkowych — między 12,6% (województwo samorządowe) a 95,9% (powiaty).

Z wykonania budżetów dolnośląskich JST za 2022 rok wynika, że wzrost wydatków ogółem wystąpił w budżetach 190 (96,9%) jednostek, natomiast poziomu roku poprzedniego nie osiągnęły wydatki 6 gmin.

Analiza zmian poziomu wydatków majątkowych dolnośląskich JST wskazuje na:

- wzrost wydatków w budżetach 152 jednostek łącznie na kwotę 1 558,6 mln zł, z tego w budżetach 125 gmin, 22 powiatów, 4 miast na prawach powiatu i województwa samorządowego; najwyższy kwotowo wzrost dotyczył wydatków Wrocławia (o 203,0 mln zł) oraz gminy Lubin (o 78,1 mln zł);
- spadek wydatków w budżetach 44 jednostek łącznie na kwotę 153,9 mln zł, z tego w budżetach 40 gmin i 4 powiatów; największy spadek dotyczył wydatków majątkowych gmin Polkowice (o 34,6 mln zł) i Ścinawa (o 17,5 mln zł).

Tabela 6. Dynamika wydatków dolnośląskich JST w 2022 r.

Wyszczególnienie	2021			2022				Dynamika wydatków (2021 = 100)			
	wydatki ogółem	z tego:		wydatki ogółem	z tego:		struktura wydatków		ogółem	bieżące	majątkowe
		bieżące	majątkowe		bieżące	majątkowe					
	[tys. zł]							[%]			
JST ogółem	23 946 323	19 996 787	3 949 535	27 598 615	22 244 422	5 354 193	80,6	19,4	115,3	111,2	135,6
Gminy, z tego:	11 958 862	9 986 041	1 972 821	14 077 462	11 331 071	2 746 391	80,5	19,5	117,7	113,5	139,2
– miejskie	3 611 395	3 087 949	523 446	4 109 214	3 370 342	738 872	82,0	18,0	113,8	109,1	141,2
– wiejskie	3 772 619	3 123 504	649 115	4 565 230	3 629 693	935 537	79,5	20,5	121,0	116,2	144,1
– miejsko-wiejskie	4 574 848	3 774 588	800 260	5 403 018	4 331 036	1 071 982	80,2	19,8	118,1	114,7	134,0
Powiaty	2 622 904	2 343 898	279 006	3 171 734	2 625 054	546 680	82,8	17,2	120,9	112,0	195,9
Miasta na prawach powiatu	8 044 476	6 783 218	1 261 258	8 854 341	7 284 664	1 569 677	82,3	17,7	110,1	107,4	124,5
Województwo samorządowe	1 320 081	883 631	436 450	1 495 078	1 003 633	491 446	67,1	32,9	113,3	113,6	112,6

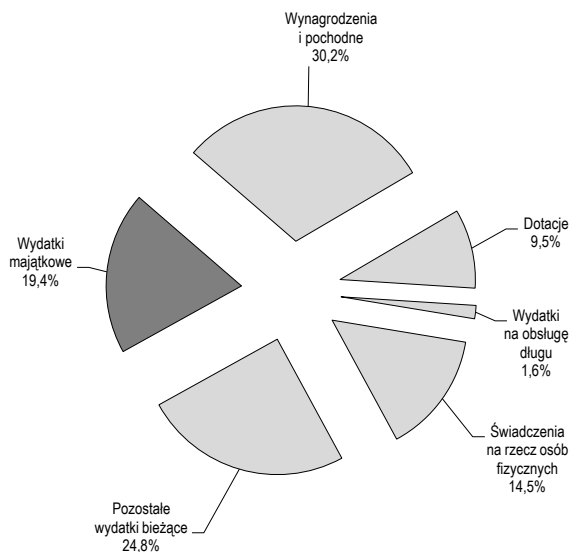
6. Struktura wydatków

Wydatki bieżące wykonane w wysokości 22 244,4 mln zł (94,4% planowanych) stanowiły 80,6%, a wydatki majątkowe w wysokości 5 354,2 mln zł (81,6% planowanych) stanowiły 19,4% wydatków dolnośląskich JST w 2022 roku. W stosunku do roku poprzedniego udział wydatków majątkowych wzrósł o 2,9 punktu proc.

Wyniki porównań dla kraju wskazują, że udział wydatków majątkowych JST w regionie ukształtował się powyżej średniej dla wszystkich JST w kraju, która wyniosła 18,3%. Zdecydowały o tym wydatki majątkowe dolnośląskich miast na prawach powiatu i gmin, których udział w wydatkach wyniósł odpowiednio 17,7% i 19,5% (przy średniej w kraju 15,1% i 18,2%). Udział wydatków majątkowych w wydatkach powiatów i województwa samorządowego (17,2% i 32,9%) był niższy od średniej w kraju (19,4% i 33,4%).

Najwyższy udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem odnotowano w budżetach gmin: Ścinawa (49,2%) i Radwanice (44,6%), a najniższy w budżetach gmin: Lubawka i Platerówka (odpowiednio 3,3% i 3,7%).

Strukturę wydatków ogółem dolnośląskich JST w 2022 r. przedstawiono na rys. 7.

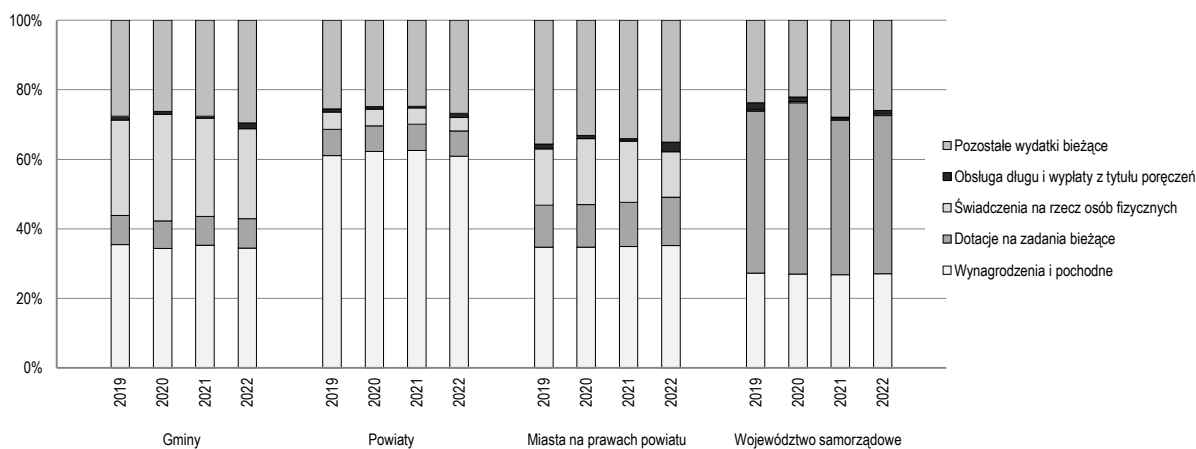

Rys. 7. Struktura wydatków ogółem dolnośląskich JST w 2022 r. (w podziale na wydatki majątkowe i grupy wydatków bieżących)

Analiza struktury wydatków dolnośląskich JST w 2022 r. i jej zmiany w stosunku do 2021 r. wskazuje, że:

- wydatki na wynagrodzenia i pochodne stanowiły 30,2% wydatków ogółem i 37,5% wydatków bieżących (w 2021 r. — odpowiednio 31,7% i 38,0%),
- dotacje na zadania bieżące stanowiły 9,5% wydatków ogółem i 11,7% wydatków bieżących (w 2021 r. — odpowiednio 9,4% i 11,3%),
- wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych stanowiły 14,5% wydatków ogółem i 18,0% wydatków bieżących (w 2021 r. — odpowiednio 17,2% i 20,7%),
- wydatki na obsługę długu, w tym poręczenia i gwarancje, stanowiły 1,6% wydatków ogółem i 2,0% wydatków bieżących (w 2021 r. — odpowiednio 0,5% i 0,6%),
- pozostałe wydatki bieżące stanowiły 24,8% wydatków ogółem i 30,8% wydatków bieżących (w 2021 r. — odpowiednio 24,6% i 29,5%).

Zmiany w strukturze wydatków bieżących dolnośląskich JST w latach 2019–2022 przedstawiono na rys. 8, a strukturę tych wydatków w budżetach jednostek poszczególnych szczebli w 2021 i 2022 r. — w tab. 7.

Rys. 8. Struktura wydatków bieżących dolnośląskich JST w latach 2019–2022

Tabela 7. Struktura wydatków bieżących dolnośląskich JST w latach 2021 i 2022 r. (w %)

Wyszczególnienie	Wynagrodzenia i pochodne		Dotacje		Świadczenia na rzecz osób fizycznych		Obsługa długu		Pozostałe	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
JST ogółem	38,0	37,5	11,3	11,7	20,7	18,0	0,6	2,0	29,5	30,8
Gminy, z tego:	35,3	34,5	8,3	8,4	28,3	25,9	0,6	1,7	27,6	29,5
– miejskie	34,7	34,7	10,3	10,8	26,6	21,9	0,6	1,9	27,8	30,7
– wiejskie	35,3	34,1	6,9	7,1	29,6	28,2	0,4	1,2	27,8	29,5
– miejsko-wiejskie	35,7	34,5	7,8	7,7	28,5	27,2	0,6	2,0	27,3	28,6
Powiaty	62,6	60,9	7,5	7,2	4,7	3,9	0,5	1,1	24,8	26,8
Miasta na prawach powiatu	34,9	35,2	12,7	13,9	17,6	13,1	0,7	2,8	34,1	35,0
Województwo samorządowe	26,9	27,1	44,3	45,5	0,4	0,5	0,6	1,0	27,8	26,0

Analiza struktury wydatków bieżących dolnośląskich JST wskazuje, że w stosunku do 2021 r. udział wydatków przeznaczonych na świadczenia na rzecz osób fizycznych obniżył się łącznie o 2,7 punktu proc., w tym w wydatkach miast na prawach powiatu (o 4,3 punktu proc.), gmin (o 2,4 punktu proc.), powiatów (o 0,8 punktu proc.) i województwa samorządowego (o 0,1 punktu proc.). Podobny charakter zmian dotyczy spadku udziału wydatków na wynagrodzenia i pochodne (łącznie o 0,5 punktu proc.), który odnotowano w powiatach i gminach, wzrost udziału odnotowano natomiast w wydatkach miast na prawach powiatu i województwa samorządowego. W wydatkach bieżących samorządów lokalnych widoczny jest wzrost udziału wydatków na obsługę długu (łącznie o 1,4 punktu proc.), największy w budżetach miast na prawach powiatu (o 2,1 punktu proc.). Odnotowano także wzrost udziału pozostałych wydatków (łącznie o 1,3 punktu proc.) oraz dotacji (łącznie o 0,4 punktu proc.).

Strukturę wydatków dolnośląskich JST w 2022 r. z uwzględnieniem kierunków wydatkowania środków według działów klasyfikacji budżetowej przedstawia tab. 8.

Tabela 8. Struktura wydatków ogółem dolnośląskich JST w 2022 r. według działów (w %)

Wyszczególnienie	Udział wydatków przeznaczonych na finansowanie zadań									
	oświaty i wychowania (dział 801)	transportu i łączności (dział 600)	rodziny (dział 855)	administracji publicznej (dział 750)	gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (dział 900)	pomocy społecznej (dział 852)	gospodarki mieszkaniowej (dział 700)	kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (dział 921)	kultury fizycznej i sportu (dział 926)	pozostałych
JST ogółem	26,9	14,2	10,0	8,8	7,7	6,3	4,2	3,5	2,6	15,7
Gminy, z tego:	27,3	8,3	12,2	9,3	10,9	6,5	3,2	4,0	2,8	15,3
– miejskie	26,6	8,3	12,6	9,0	12,3	7,7	5,4	3,8	3,6	10,7
– wiejskie	27,6	9,3	11,7	10,1	8,7	5,4	1,7	4,1	2,3	19,1
– miejsko-wiejskie	27,6	7,5	12,3	8,9	11,7	6,6	2,7	4,2	2,7	15,7
Powiaty	30,1	14,0	6,3	11,7	0,1	10,1	2,3	0,2	0,1	25,1
Miasta na prawach powiatu	29,0	18,3	9,4	6,3	6,5	5,7	7,3	3,2	2,6	11,8
Województwo samorządowe	4,5	46,4	0,6	13,0	0,3	0,6	0,3	7,3	4,5	22,4

Wydatki dolnośląskich JST w roku budżetowym 2022 koncentrowały się w pięciu działach klasyfikacji budżetowej: 801 — Oświata i wychowanie (26,9%), 600 — Transport i łączność (14,2%), 855 — Rodzina (10,0%), 750 — Administracja publiczna (8,8%) i 900 — Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (7,7%). Na finansowanie zadań klasyfikowanych w tych działach JST przeznaczyły łącznie 18 675,5 mln zł, co stanowiło 67,7% ich wydatków w 2022 roku.

Z samorządowych budżetów w regionie przeznaczono w 2022 r. na realizację zadań z zakresu:

- oświaty i wychowania (dział 801) — 7 436,1 mln zł (o 1 133,2 mln zł, tj. o 18,0% więcej niż w 2021 r.),
- transportu i łączności (dział 600) — 3 925,9 mln zł (o 715,6 mln zł, tj. o 22,3% więcej niż w 2021 r.),
- wspierania rodziny (dział 855) — 2 753,8 mln zł (o 1 580,3 mln zł, tj. o 36,5% mniej niż w 2021 r.),
- administracji publicznej (dział 750) — 2 441,8 mln zł (o 496,4 mln zł, tj. o 25,5% więcej niż w 2021 r.),
- gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (dział 900) — 2 118,0 mln zł (o 164,9 mln zł, tj. o 8,4% więcej niż w 2021 r.).

Znaczące kwoty przeznaczono także na realizację zadań pomocy społecznej — 1 749,8 mln zł (o 541,7 mln zł, tj. o 44,8% więcej niż w 2021 r.), gospodarki mieszkaniowej — 1 169,7 mln zł (o 179,5 mln zł, tj. o 18,1% więcej niż w 2021 r.), kultury i ochrony dziedzictwa narodowego — 963,6 mln zł (o 158,8 mln zł, tj. o 19,7% więcej niż w 2021 r.), oraz kultury fizycznej i sportu — 704,5 mln zł (o 111,9 mln zł, tj. o 18,9% więcej niż w 2021 r.).

Wyniki porównań wskazują, że przy odnotowanym w 2022 r. wzroście łącznych kwot wydatków dolnośląskich JST (o 3 652,3 mln zł), tylko wydatki na wspieranie rodziny (dział 855) obniżyły się o 1 580,3 mln zł (o 36,5%), na poziomie wyższym niż w roku poprzednim ukształtowały się wydatki we wszystkich pozostałych działach. W najwyższym stopniu wzrosły wydatki na realizację zadań pomocy społecznej (o 44,8%), administracji publicznej (o 25,5%) oraz transportu i łączności (o 22,3%).

W budżetach dolnośląskich JST w 2022 r. dominowały wydatki na realizację zadań oświaty i wychowania, których udział w wydatkach ogółem wzrósł do 26,9% (o 0,6 punktu proc.), z tego w budżetach miast na prawach powiatu (o 1,9 punktu proc.) do 29,0%, w budżetach gmin (o 0,3 punktu proc.) do 27,3%, a w budżetach powiatów i województwa samorządowego obniżył się odpowiednio (o 1,6 punkt proc.) do 30,1% i (o 0,5 punktu

proc.) do 4,5%. Najwyższy udział wydatków na finansowanie oświaty i wychowania odnotowano w budżecie gminy Dziadowa Kłoda (44,7%), a najniższy w budżecie gminy Stare Bogaczowice (12,7%).

W budżetach powiatów udział wydatków na oświatę i wychowanie kształtował się w przedziale od 9,4% (Powiat Wrocławski) do 57,3% (Powiat Głogowski), a w budżetach miast na prawach powiatu od 22,0% (Wałbrzych) do 32,1% (Jelenia Góra i Legnica).

Odnotowany w 2022 r. wzrost wydatków przeznaczonych na finansowanie zadań dotyczących transportu i łączności znalazł wyraz w podwyższeniu ich udziału do 14,2% (o 0,8 punktu proc.), z tego w budżecie samorządu województwa (o 5,5 punktu proc.) do 46,4%, w budżetach powiatów (o 1,9 punktu proc.) do 14,0%, w budżetach gmin (o 0,9 punktu proc.) do 8,3%, a w budżetach miast na prawach powiatu (o 0,8 punktu proc.) do 18,3%. Najwyższy udział wydatków na finansowanie zadań związanych z transportem i łącznością odnotowano w budżecie gminy Żukowice (23,6%), a najniższy w budżecie gminy Kamieniec Ząbkowicki (0,7%). W budżetach powiatów udział tych wydatków kształtował się w przedziale od 1,9% (Głogowski) do 27,2% (Wrocławski), a w budżetach miast na prawach powiatu od 11,4% (Jelenia Góra) do 20,0% (Wrocław).

Udział wydatków samorządowych na finansowanie zadań wspierania rodziny w wydatkach ogółem obniżył się do 10,0% (o 8,1 punktu proc.), z tego w budżetach gmin do 12,2% (o 11,4 punktu proc.), w budżetach miast na prawach powiatu do 9,4% (o 6,9 punktu proc.), w budżetach powiatów (o 1,4 punktu proc.) do 6,3%, a w budżecie samorządu województwa pozostał na niezmiennym poziomie (0,6%). W budżetach gmin udział wydatków na wspieranie rodziny kształtował się w przedziale od 5,0% (Karpacz) do 18,3% (Olszyna), w budżetach powiatów od 3,2% (Powiat Wrocławski) do 12,6% (Powiat Wałbrzyski), a w budżetach miast na prawach powiatu od 8,3% (Wrocław) do 12,4% (Jelenia Góra).

Udział wydatków na realizację zadań z zakresu administracji publicznej w wydatkach ogółem wzrósł do 8,8% (o 0,7 punktu proc.). Wyniki porównań wskazują na wzrost ich udziału w JST wszystkich szczebli, z tego w budżecie województwa samorządowego (o 3,4 punktu proc.) do 13,0%, w budżetach powiatów i miast na prawach powiatu (o 0,4 punktu proc.) odpowiednio do 11,7% i 6,3% oraz w budżetach gmin (o 0,5 punktu proc.) do 9,3%. Najwyższy udział wydatków na finansowanie zadań związanych z administracją publiczną odnotowano w budżecie gminy Kotła (25,6%), a najniższy w budżecie Gminy Ścinawa (4,9%). W budżetach powiatów udział tych wydatków kształtował się w przedziale od 6,4% (Powiat głogowski) do 25,5% (Powiat Wrocławski), a w budżetach miast na prawach powiatu od 5,4% (Legnica) do 7,7% (Wałbrzych).

Udział wydatków przeznaczonych przez dolnośląskie JST na finansowanie zadań dotyczących gospodarki komunalnej i ochrony środowiska obniżył się do 7,7% (o 0,5 punktu proc.), z tego w budżetach miast na prawach powiatu do 6,5% (o 0,7 punktu proc.), w budżetach gmin do 10,9% (o 0,5 punktu proc.), w budżecie województwa samorządowego do 0,3% (o 0,1 punktu proc.), a w budżetach powiatów pozostał na niezmiennym poziomie (0,1%). Największe zróżnicowanie udziału wydatków na finansowanie zadań gospodarki komunalnej i ochrony środowiska dotyczyło gmin i kształtowało się od 1,7% (Czernica) do 44,3% (Ścinawa). W przypadku budżetów miast na prawach powiatu najniższy udział odnotowało miasto Wałbrzych — 5,9%, a najwyższy Jelenia Góra — 7,4%.

Tabela 9. Struktura wydatków majątkowych dolnośląskich JST w 2022 r. według działów (w %)

Wyszczególnienie	Udział wydatków majątkowych według działów								
	transport i łączność (dział 600)	gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (dział 900)	gospodarka mieszkaniowa (dział 700)	Oświata i wychowanie (dział 801)	kultura fizyczna (dział 926)	kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (dział 921)	rolnictwo i łowiectwo (dział 010)	ochrona zdrowia (dział 851)	pozostałe
JST ogółem	40,8	11,0	10,6	10,5	7,1	4,3	3,6	3,3	8,7
Gminy, z tego:	29,9	19,4	6,5	13,3	7,4	6,4	5,7	1,4	10,1
– miejskie	29,1	24,8	11,3	7,7	10,0	4,7	0,0	2,1	10,3
– wiejskie	32,0	11,7	4,0	14,6	6,5	7,1	14,1	1,4	8,7
– miejsko-wiejskie	28,5	22,4	5,4	16,1	6,4	7,0	2,2	0,9	11,1
Powiaty	52,6	0,4	11,1	13,1	0,0	0,0	3,4	8,7	10,6
Miasta na prawach powiatu	49,7	3,4	20,8	8,0	7,7	3,1	0,0	0,8	6,6
Województwo samorządowe	60,8	0,3	0,5	0,0	11,8	1,4	3,4	15,8	5,9

Samodzielność finansowa JST przejawia się szczególnie swobodą w podejmowaniu decyzji dotyczących zakresu zadań inwestycyjnych finansowanych z ich budżetów.

Strukturę wydatków majątkowych dolnośląskich JST w 2022 r., określoną udziałem procentowym wydatków przeznaczonych na rozwój infrastruktury określonych dziedzin (działów klasyfikacji budżetowej), w łącznej kwocie ich wydatków majątkowych, przedstawia tab. 9.

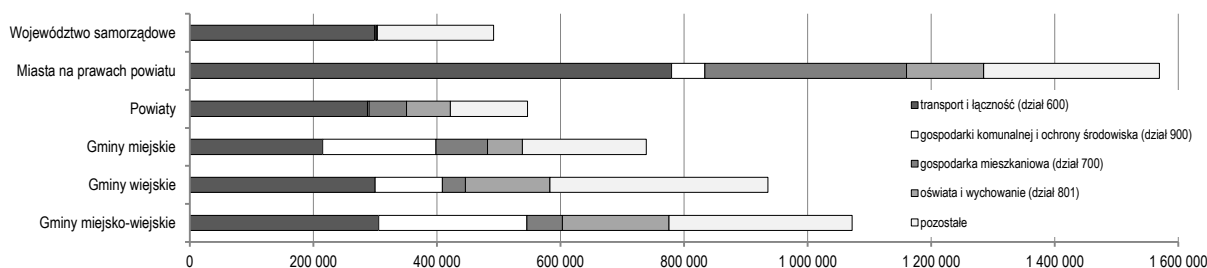
Wydatki majątkowe dolnośląskich JST w 2022 r. wyniosły łącznie 5 354,2 mln zł i były o 35,6% wyższe od wykonanych w roku poprzednim (w 2021 r. wyniosły 3 949,5 mln zł). Na wzrost poziomu wydatków majątkowych korzystnie oddziaływała realizacja wydatków w ramach programów i projektów współfinansowanych ze środków UE w wysokości 1 118,2 mln zł, w tym finansowanych ze środków UE w wysokości 747,0 mln zł (w 2021 r. odpowiednio 948,6 mln zł i 621,8 mln zł). Najwięcej środków — 2 186,3 mln zł (40,8%) — przeznaczono na finansowanie zadań transportu i łączności (dział 600), a ich udział w wydatkach majątkowych — przy wzroście kwot wydatków w stosunku do roku poprzedniego (o 588,5 mln zł) — wzrósł o 0,3 punktu proc. Udział wydatków na rozwój infrastruktury transportu i łączności w strukturze wydatków majątkowych:

- powiatów — wyniósł 52,6% (w 2021 r. wyniósł 55,1%) i kształtował się w przedziale od 4,3% (Wołowski) do 96,5% (Milicki),
- miast na prawach powiatu — wyniósł 49,7% (w 2021 r. wyniósł 48,1%) i kształtował się w przedziale od 36,9% (Jelenia Góra) do 58,5% (Legnica),
- województwa samorządowego — obniżył się z 63,2% w 2021 r. do 60,8% w 2022 r.,
- gmin — wyniósł 29,9% (w 2021 r. wyniósł 28,5%) i kształtował się w przedziale od 0,5% (Świeradów-Zdrój) do 84,3% (Prochowice).

Kolejną istotną pozycję w wydatkach majątkowych dolnośląskich JST w 2022 r. stanowiły wydatki na finansowanie zadań z zakresu gospodarki komunalnej i ochrony środowiska — łącznie 590,1 mln zł (o 104,0 mln zł wyższe niż w 2021 r.). Ich udział w wydatkach majątkowych obniżył się do 11,0% (w 2021 r. wyniósł 12,3%). Podobnie jak w latach poprzednich najwyższy udział tych wydatków dotyczył budżetów gmin 19,4% (spadek o 2,6 punktu proc.).

W budżetach dolnośląskich JST w 2022 r. zauważa się wzrost udziału wydatków na finansowanie zadań inwestycyjnych dotyczących oświaty i wychowania oraz kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (działy: 801 i 921) odpowiednio o 2,8 i 0,4 punktu proc. — przy wzroście kwot tych wydatków łącznie o 335,9 mln zł w stosunku do roku poprzedniego — oraz spadek udziału wydatków majątkowych na finansowanie kultury fizycznej (dział: 926) o 0,7 punktu proc. — przy wzroście kwoty wydatków majątkowych w tym dziale o 75,7 mln zł, udział wydatków na finansowanie zadań inwestycyjnych dotyczących gospodarki mieszkaniowej (dział: 700) pozostał na niezmiennym poziomie (10,6%).

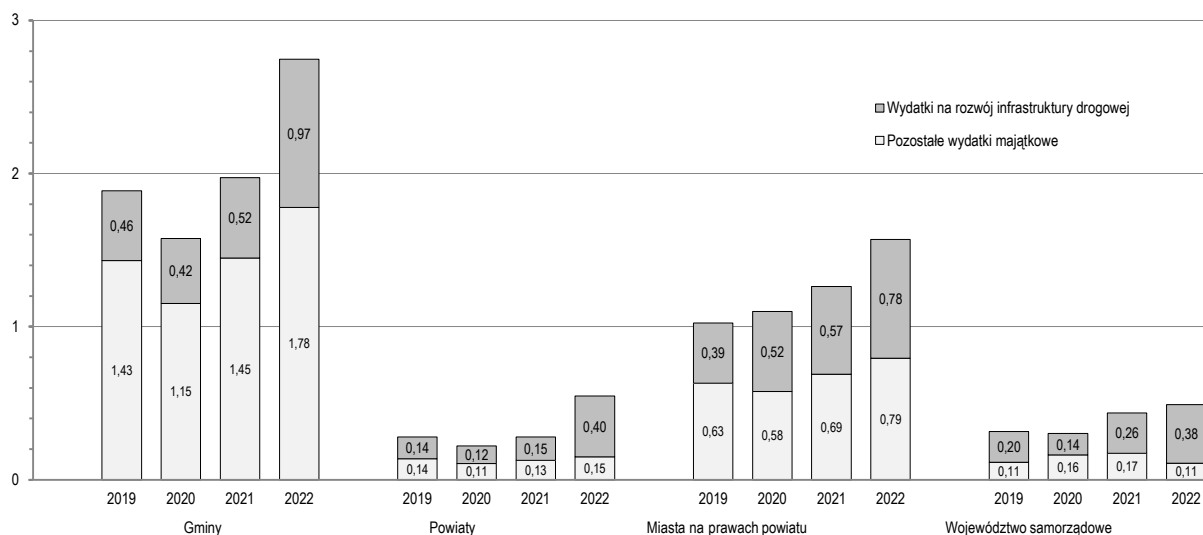
Poziom i strukturę wydatków majątkowych JST poszczególnych szczebli i typów gmin w 2022 r. według wybranych działów klasyfikacji budżetowej przedstawia rys. 9.

Rys. 9. Poziom i struktura wydatków majątkowych dolnośląskich JST w 2022 r. (w tys. zł)

Analiza zmian poziomu wydatków przeznaczonych przez dolnośląskie JST na rozwój infrastruktury drogowej w latach 2020–2022 wskazuje na wzrost wydatków na te zadania w samorządach wszystkich szczebli — najwyższą dynamikę w porównaniu do 2021 r. odnotowano w budżetach powiatów (wzrost o 160,2%), kolejno w budżetach gmin (wzrost o 84,3%), budżecie województwa samorządowego (wzrost o 45,8%) i miast na prawach powiatu (wzrost o 35,8%).

Zmiany poziomu wydatków majątkowych dolnośląskich JST w latach 2019–2022, w tym wydatków na rozwój infrastruktury drogowej (klasyfikowanych w rozdziałach 60011 i 60013–60017), przedstawiono na rys. 10.

Rys. 10. Wydatki majątkowe dolnośląskich JST w latach 2019–2022, w tym na rozwój infrastruktury drogowej (w mld zł)

7. Poziom wydatków na 1 mieszkańca

Wydatki zrealizowane przez dolnośląskie JST w 2022 r. — w przeliczeniu na 1 mieszkańca — wyniosły 9543 zł i były wyższe o 1240 zł (o 14,9%), z tego wydatki bieżące (7692 zł) były wyższe o 758 zł (o 10,9%), a wydatki majątkowe (1851 zł) były wyższe o 482 zł (o 35,2%) od wykonanych w roku poprzednim.

Po raz kolejny jednostki wszystkich szczebli i wszystkich typów gmin w regionie zrealizowały wydatki *per capita* wyższe niż w roku poprzednim. Wydatki *per capita* gmin wyniosły 7234 zł i były wyższe o 1126 zł (18,4%), z czego wydatki *per capita* gmin miejskich wyniosły 6607 zł i były wyższe o 992 zł (17,7%), gmin miejsko-wiejskich wyniosły 7404 zł i były wyższe o 1212 zł (19,6%), a gmin wiejskich wyniosły 7682 zł i były wyższe o 1134 zł (17,3%). Wydatki dolnośląskich powiatów *na 1 mieszkańca* wyniosły 1630 zł i były wyższe o 290 zł (21,6%), a wydatki województwa samorządowego wyniosły 517 zł i były wyższe o 60 zł (13,1%) od wykonanych w roku poprzednim. Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca po raz kolejny zrealizowały miasta na prawach powiatu, których wydatki wyniosły 9359 zł i były wyższe o 671 zł (7,7%) od wykonanych w 2021 roku.

Poziom wydatków *per capita* zrealizowanych przez dolnośląskie JST w latach 2021 i 2022 zaprezentowano w tab. 10.

Tabela 10. Wydatki dolnośląskich JST na 1 mieszkańca w latach 2021 i 2022 (w zł)

Wyszczególnienie	2021			2022			Zmiana kwot wydatków		
	wydatki ogółem	z tego:		wydatki ogółem	z tego:		wydatki ogółem	z tego:	
		bieżące	majątkowe		bieżące	majątkowe		bieżące	majątkowe
JST ogółem	8 303	6 934	1 369	9 543	7 692	1 851	1 240	758	482
Gminy, z tego:	6 108	5 100	1 008	7 234	5 823	1 411	1 126	723	403
– miejskie	5 615	4 801	814	6 607	5 419	1 188	992	618	374
– wiejskie	6 548	5 421	1 127	7 682	6 108	1 574	1 134	687	447
– miejsko-wiejskie	6 192	5 109	1 083	7 404	5 935	1 469	1 212	826	386
Powiaty	1 340	1 197	143	1 630	1 349	281	290	152	138
Miasta na prawach powiatu	8 688	7 326	1 362	9 359	7 700	1 659	671	374	297
Województwo samorządowe	457	306	151	517	347	170	60	41	19

Według liczby mieszkańców na dzień 30 czerwca.

Zróźnicowanie poziomu wydatków dolnośląskich JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtowało się w następujących przedziałach:

- 1) gminy: od 5256 zł do 13 669 zł, z tego:
 - miejskie — od 5478 zł (Świebodzice) do 13 669 zł (Szklarska Poręba),
 - wiejskie — od 5256 zł (Bolesławiec) do 12 717 zł (Jerzmanowa),
 - miejsko-wiejskie — od 5499 zł (Lubawka) do 11 756 zł (Ścinawa);
- 2) powiaty: od 1258 zł (Wrocławski) do 2276 zł (Milicki);
- 3) miasta na prawach powiatu: od 8074 zł (Jelenia Góra) do 9723 zł (Wrocław).

Wyniki analiz wskazują na utrzymywanie się w regionie wysokiego zróźnicowania wydatków gmin (8413 zł) i znacznie niższego zróźnicowania wydatków powiatów (1018 zł) i miast na prawach powiatu (1649 zł). We wszystkich typach gmin wystąpiło pogłębienie różnic pomiędzy najniższymi a najwyższymi wydatkami przy jednoczesnym podwyższeniu dolnej granicy wydatków na 1 mieszkańca. W gminach miejskich odnotowano najwyższy wzrost dolnej granicy wydatków *per capita* o 1067 zł (w 2021 r. o 256 zł) oraz najwyższy wzrost górnej granicy wydatków o 2854 zł (w 2021 r. wzrost o 2155 zł). W gminach wiejskich dolna granica wydatków została podwyższona o 739 zł (w 2021 r. wzrost o 204 zł), a górna wzrosła o 154 zł (w 2021 r. wzrost o 222 zł), natomiast w gminach miejsko-wiejskich odnotowano wzrost dolnej granicy wydatków na 1 mieszkańca o 945 zł (w 2021 r. o 440 zł) oraz spadek górnej granicy o 349 zł (w 2021 r. wzrost o 1734 zł). W budżetach powiatów wystąpił wzrost dolnej granicy wydatków o 236 zł i wzrost górnej granicy o 513 zł, a w miastach na prawach powiatu odnotowano najwyższy w regionie wzrost dolnej granicy wydatków o 1168 zł (wzrost górnej granicy o 349 zł).

O podwyższeniu poziomu wydatków dolnośląskich JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca (o 1240 zł) zdecydował wzrost wydatków bieżących o 758 zł (o 10,9%) i wydatków majątkowych o 482 zł (o 35,2%). Wzrost poziomu wydatków bieżących i majątkowych dotyczył wszystkich typów gmin, powiatów i miast na prawach powiatu. Wydatki majątkowe *per capita* w gminach miejsko-wiejskich były wyższe o 386 zł (o 35,6%), gminach wiejskich wyższe o 447 zł (o 39,7%), gminach miejskich wyższe o 374 zł (o 45,9%), miastach na prawach powiatu wyższe o 297 zł (o 21,8%), a w powiatach wyższe o 138 zł (o 97,9%). Wydatki majątkowe *per capita* województwa samorządowego wzrosły o 19 zł (o 12,6%).

W 2022 r. zróźnicowanie poziomu wydatków majątkowych JST w regionie w przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtowało się w następujących granicach:

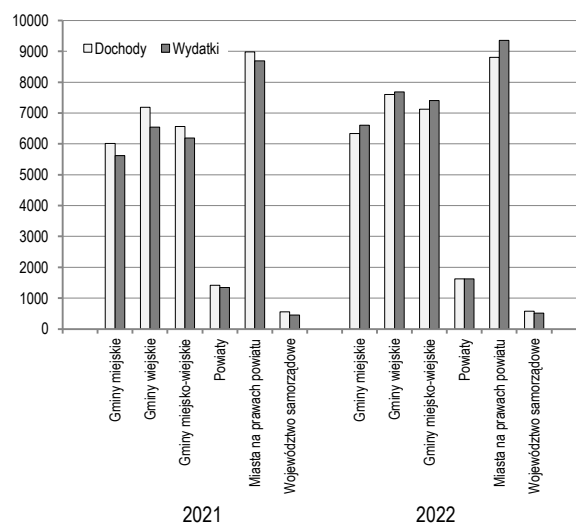
- 1) dla gmin: od 181 zł do 5786 zł, z tego:
 - miejskich — od 498 zł (Nowa Ruda) do 4286 zł (Wojcieszów),
 - wiejskich — od 245 zł (Platerówka) do 4523 zł (Udanin),
 - miejsko-wiejskich — od 181 zł (Lubawka) do 5786 zł (Ścinawa);
- 2) dla powiatów: od 72 zł (Karkonoski) — do 519 zł (Kłodzki);
- 3) dla miast na prawach powiatu: od 809 zł (Jelenia Góra) — do 1815 zł (Wrocław).

Zestawienie poziomu dochodów i wydatków *per capita* dolnośląskich JST wskazuje, że w 2022 r. wydatki te w regionie były łącznie o 264 zł wyższe od zrealizowanych dochodów (w 2021 r. wydatki były niższe niż dochody o 556 zł).

Poziom dochodów i wydatków dolnośląskich JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca według szczebli i typów gmin przedstawia rys. 11, a według poszczególnych jednostek — zestawienie 2 zamieszczone na końcu opracowania.

Analiza danych szczegółowych dla 2022 r. wskazuje na wystąpienie ujemnej różnicy pomiędzy dochodami a wydatkami w 121 JST, z tego w 104 gminach, 13 powiatach i wszystkich miastach na prawach powiatu. Dane te wskazują na znaczne zwiększenie się liczby jednostek wykazujących niedobór dochodów (o 101 JST więcej niż w 2021 r.).

Rys. 11. Poziom dochodów i wydatków dolnośląskich JST przypadających na 1 mieszkańca w latach 2021 i 2022 (w zł)

Dla porównania — wydatki *per capita* obliczone dla wszystkich JST w kraju wyniosły łącznie 9354 zł i były wyższe o 1074 zł (o 13,0%) od zrealizowanych w roku poprzednim, w tym wydatki majątkowe wyniosły 1716 zł i były wyższe o 358 zł (o 26,4%). Wydatki gmin wyniosły 6903 zł i były wyższe o 957 zł (o 16,1%), a wydatki powiatów wyniosły 1573 zł i były wyższe o 243 zł (o 18,3%) od wykonanych w roku poprzednim. Najwyższe wydatki — tak jak w regionie — zrealizowały miasta na prawach powiatu⁴, których wydatki *per capita* wyniosły 9237 zł i były wyższe o 558 zł (o 6,4%). Wydatki *per capita* województw samorządowych wyniosły 629 zł i były wyższe o 84 zł (o 15,4%) od wykonanych w 2021 roku.

Poziom wydatków dolnośląskich gmin oraz miast na prawach powiatu w 2022 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca przedstawiono w kartogramie na końcu opracowania.

8. Finansowanie zadań JST z udziałem środków unijnych

Unia Europejska w ramach perspektywy finansowej na lata 2014-2020 przeznaczyła dla Polski 82,5 mld euro. Środki te przeznaczone były na zwiększenie konkurencyjności polskiej gospodarki, poprawę spójności społecznej i terytorialnej kraju, na podnoszenie sprawności i efektywności administracji.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, środki przeznaczone na realizację Programów Operacyjnych w części odpowiadającej wkładowi środków europejskich stanowią w budżecie państwa tzw. budżet środków europejskich, z którego wydatki realizowane są w formie płatności. Środki ujęte w budżecie środków europejskich mogą być wykorzystane wyłącznie na cele określone w umowach międzynarodowych i zgodnie z procedurami określonymi w tych umowach lub procedurami obowiązującymi przy ich wydatkowaniu, natomiast część środków odpowiadająca wkładowi krajowemu jest przekazywana w formie dotacji celowej. JST występujące w charakterze beneficjenta otrzymane środki wydatkują i rozliczają w trybie przewidzianym dla danej formy dofinansowania.

Dochody i wydatki na programy i projekty realizowane z udziałem środków pochodzących z budżetu UE określono z uwzględnieniem paragrafów odpowiednio dochodów i wydatków z czwartą cyfrą 1, 2, 7, 8 i 9 (czwartą cyfrą 1, 7 i 8 oznaczono środki pochodzące z budżetu UE, zaś cyfrą 2 i 9 oznaczono współfinansowanie programów ze źródeł krajowych).

Tabela 11. Dochody i wydatki na realizację programów z udziałem środków UE (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Dochody						Wydatki					
	2021			2022			2021			2022		
	ogółem na programy	z tego		ogółem na programy	z tego		ogółem na programy	z tego		ogółem na programy	z tego	
		środki UE*	środki krajowe (współ-finansowanie)**		środki UE*	środki krajowe (współ-finansowanie)**		środki UE*	środki krajowe (współ-finansowanie)**		środki UE*	środki krajowe (współ-finansowanie)**
JST ogółem	896 591	810 273	86 318	1 227 280	1 154 802	72 478	1 223 056	844 377	378 679	1 474 434	1 048 593	425 841
Gminy, z tego:	341 218	335 943	5 275	552 712	548 482	4 230	470 205	335 276	134 930	681 517	534 286	147 231
– miejskie	90 767	88 396	2 371	137 823	136 010	1 813	101 046	72 905	28 141	212 980	152 572	60 408
– wiejskie	96 611	95 527	1 084	167 918	167 086	833	135 683	96 227	39 456	193 044	158 875	34 169
– miejsko-wiejskie	153 840	152 020	1 820	246 971	245 387	1 585	233 477	166 145	67 332	275 492	222 839	52 653
Powiaty	76 000	68 255	7 746	105 765	97 484	8 281	81 148	69 997	11 151	120 724	103 095	17 629
Miasta na prawach powiatu	188 118	183 716	4 402	310 941	303 184	7 756	338 297	199 788	138 509	405 166	224 976	180 189
Województwo samorządowe	291 254	222 358	68 895	257 863	205 652	52 211	333 406	239 317	94 089	267 028	186 236	80 792
Dotacje i środki §§ 200 i 620	79 539	43 053	36 487	84 176	54 943	29 233	66 978	35 232	31 746	36 555	12 400	24 156
Dotacje i środki §§ 205 i 625	773 589	743 115	30 474	1 106 350	1 072 159	34 192	25 592	18 980	6 612	24 069	17 065	7 005

* Paragrafy z czwartą cyfrą: 1, 7, 8. ** Paragrafy z czwartą cyfrą: 2, 9.

Z rocznych sprawozdań z wykonania budżetu dolnośląskich JST za 2022 rok wynika, iż łączna kwota dochodów otrzymanych na finansowanie programów realizowanych z udziałem środków UE wyniosła

⁴ Z uwzględnieniem m.st. Warszawy.

1 227,3 mln zł (87,3% planu), w tym na zadania bieżące 353,7 mln zł (93,6% planu), a na zadania majątkowe 873,6 mln zł (84,9% planu). Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 u.f.p. na zadania bieżące stanowiły 27,0%, a na zadania inwestycyjne 70,0% otrzymanych środków. W stosunku do 2021 r. nastąpił wzrost dofinansowania o 330,7 mln zł, tj. o 36,9%.

Dochody i wydatki dolnośląskich JST związane z realizacją programów z udziałem środków UE w latach 2021 i 2022 przedstawia tab. 11.

Dochody przekazane dolnośląskim JST w 2022 r. na realizację programów z udziałem środków UE wyniosły 1 227,3 mln zł, z tego:

- 1) środki pochodzące z budżetu UE wyniosły łącznie 1 154,8 mln zł, z czego przeznaczono dla:
 - a) województwa samorządowego — 205,7 mln zł, tj. 17,8% (w 2021 r. — 27,4%),
 - b) miast na prawach powiatu — 303,2 mln zł, tj. 26,3% (w 2021 r. — 22,7%),
 - c) powiatów — 97,5 mln zł, tj. 8,4% (w 2021 r. — 8,4%),
 - d) gmin ogółem — 548,5 mln zł, tj. 47,5%, z tego: (w 2021 r. — 41,5%)
 - gmin miejskich — 136,0 mln zł, tj. 11,8% (w 2021 r. — 10,1%),
 - gmin wiejskich — 167,1 mln zł, tj. 14,5% (w 2021 r. — 11,8%),
 - gmin miejsko-wiejskich — 245,4 mln zł, tj. 21,2% (w 2021 r. — 18,8%),
- 2) współfinansowanie krajowe — wyniosło 72,5 mln zł, stanowiąc 5,9% otrzymanych dochodów, przy czym 72,0% tych środków spłynęło do budżetu województwa samorządowego.

Wśród gmin i miast na prawach powiatu najwięcej środków na realizację programów unijnych pozyskały: Wrocław (191,9 mln zł), Wałbrzych (95,5 mln zł), Ścinawa (46,6 mln zł), Lubin m. (27,6 mln zł), Jawor (19,4 mln zł), Siechnice (17,0 mln zł), Jelenia Góra (16,3 mln zł) i Radwanice (11,9 mln zł), a wśród powiatów: Dzierżoniowski (15,5 mln zł), Lubiński (10,4 mln zł) i Lwówecki (8,5 mln zł).

W relacji do wykonanych dochodów ogółem dolnośląskich JST, udział dochodów na realizację programów zwiększył się z 3,5% w 2021 r. do 4,6% w 2022 r., a w budżetach JST poszczególnych szczebli i typów gmin wyniósł:

- a) w budżecie województwa samorządowego — 15,4% dochodów (w 2021 r. — 18,2%),
- b) w budżetach miast na prawach powiatu — 3,7% dochodów (w 2021 r. — 2,3%),
- c) w budżetach powiatów — 3,3% dochodów (w 2021 r. — 2,7%),
- d) w budżetach gmin ogółem — 4,0% dochodów, z tego: (w 2021 r. — 2,7%),
 - w budżetach gmin miejskich — 3,5% dochodów (w 2021 r. — 2,3%),
 - w budżetach gmin wiejskich — 3,7% dochodów (w 2021 r. — 2,3%),
 - w budżetach gmin miejsko-wiejskich — 4,8% dochodów (w 2021 r. — 3,2%).

Wydatki dolnośląskich JST na realizację programów i projektów z udziałem środków UE wyniosły łącznie 1 474,4 mln zł i były o 251,4 mln zł wyższe od wykonanych w roku poprzednim (w 2021 r. wyniosły 1 223,1 mln zł), z tego w budżetach:

- a) województwa samorządowego — niższe o 66,4 mln zł, o 19,9% ,
- b) miast na prawach powiatu — wyższe o 66,9 mln zł, o 19,8%,
- c) powiatów — wyższe o 39,6 mln zł, o 48,8%,
- d) gmin ogółem — wyższe o 211,3 mln zł, o 44,9%, z tego:
 - gmin miejskich — wyższe o 111,9 mln zł, o 110,8%,
 - gmin wiejskich — wyższe o 57,4 mln zł, o 42,3%,
 - gmin miejsko-wiejskich — wyższe o 42,0 mln zł, o 18,0%.

Wyniki porównań wykonania budżetów dolnośląskich JST z danymi z wykonania budżetów wszystkich JST w kraju wskazują, że w łącznej kwocie wydatków na finansowanie programów (1 474,4 mln zł):

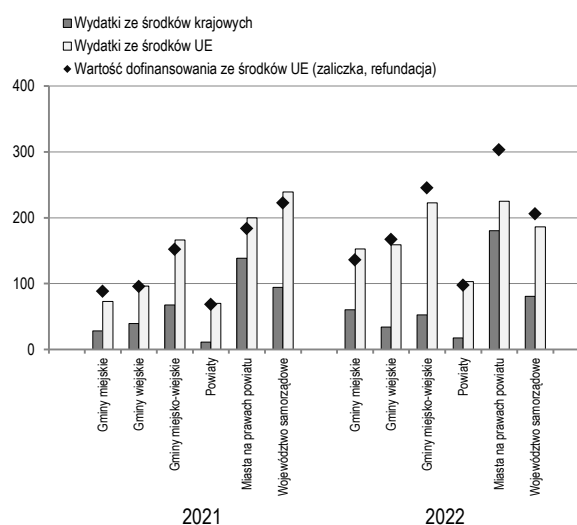
- wydatki o charakterze majątkowym w budżetach dolnośląskich JST wyniosły 1 118,2 mln zł i stanowiły 75,8% wartości realizowanych programów (dla wszystkich JST w kraju stanowiły 75,2%),
- wydatki bieżące w budżetach dolnośląskich JST wyniosły 356,2 mln zł, tj. 24,2% wszystkich środków przeznaczonych na programy i projekty unijne (dla wszystkich JST w kraju stanowiły 24,8%).

Udział wydatków na realizację programów i projektów unijnych w wydatkach ogółem dolnośląskich JST wzrósł nieznacznie w stosunku do roku ubiegłego i wyniósł 5,3 % (w 2021 r. — 5,1%), a w budżetach JST poszczególnych szczebli i typów gmin kształtował się następująco:

a) w województwie samorządowym — 17,9% wydatków	(w 2021 r. — 25,3%),
b) w miastach na prawach powiatu — 4,6% wydatków	(w 2021 r. — 4,2%),
c) w powiatach — 3,8% wydatków	(w 2021 r. — 3,1%),
d) w gminach ogółem — 4,8% wydatków, z tego:	(w 2021 r. — 3,9%),
■ w gminach miejskich — 5,2% wydatków	(w 2021 r. — 2,8%),
■ w gminach wiejskich — 4,2% wydatków	(w 2021 r. — 3,6%),
■ w gminach miejsko-wiejskich — 5,1% wydatków	(w 2021 r. — 5,1%).

Wydatki na realizację programów z udziałem środków UE w 2022 r. wykazały budżety 165 gmin — łącznie 681,5 mln zł, w tym najwyższe w budżetach gmin miejskich: Lubin (43,9 mln zł), Jawor (27,3 mln zł), Bielawa (20,3 mln zł), Bolesławiec (18,4 mln zł), Wojcieszów (11,2 mln zł) i Świeradów-Zdrój (9,3 mln zł), gmin wiejskich: Długołęka (11,2 mln zł), Nowa Ruda (9,7 mln zł), Radwanice (9,2 mln zł) i Kamienna Góra (8,5 mln zł) oraz gmin miejsko-wiejskich: Ścinawa (49,7 mln zł), Siechnice (14,4 mln zł), Milicz (13,3 mln zł), Ząbkowice Śląskie (10,5 mln zł) i Żmigród (9,3 mln zł). Wydatki 4 miast na prawach powiatu wyniosły łącznie 450,2 mln zł, z tego: Wrocław 288,6 mln zł, Wałbrzych 82,9 mln zł, Jelenia Góra 23,1 mln zł i Legnica 10,6 mln zł. Wydatki województwa samorządowego wyniosły 267,0 mln zł, w tym przekazane w formie dotacji dla podmiotów realizujących w wysokości 40,7 mln zł. Wydatki 25 powiatów zamknęły się kwotą 120,7 mln zł, a najwyższe dotyczyły Powiatu Lubińskiego (20,9 mln zł), Powiatu Dzierżoniowskiego (15,2 mln zł), Powiatu Lwóweckiego (9,3 mln zł) i Powiatu Bolesławieckiego (8,2 mln zł). W budżecie Powiatu Wałbrzyskiego nie odnotowano żadnych wydatków na realizację programów z udziałem środków UE.

Wydatki na programy realizowane z udziałem środków UE oraz poziom dofinansowania ze środków UE w latach 2021 i 2022 przedstawia rys. 12.

Rys. 12. Wydatki na programy realizowane z udziałem środków UE oraz poziom dofinansowania z budżetu Unii w latach 2021 i 2022 (w mln zł)

Prezentacja graficzna pozwala zaobserwować skalę zmian w poziomie realizacji programów i projektów z udziałem środków UE dla poszczególnych szczebli i typów gmin. Z analizy dochodów wynika, że kwotę dofinansowania ze środków UE w 2022 r. określiły dotacje i płatności (w szczególności dochody w §§ 205 i 625 — łącznie 1 106,4 mln zł) otrzymane w ramach perspektywy finansowej na lata 2014–2020. Wydatki na programy unijne, pozostające na poziomie zbliżonym do 2021 r. świadczyć mogą, iż realizowane projekty stanowiły kontynuację przedsięwzięć rozpoczętych w poprzednich latach.

W strukturze wydatków dominowały te, na zadania realizowane w ramach działań:

■ transport i łączność (dział 600) – 483,6 mln zł, tj. 32,8%	(w 2021 r. – 504,1 mln zł),
■ oświata i wychowanie (dział 801) – 288,6 mln zł, tj. 19,6%	(w 2021 r. – 108,5 mln zł),
■ gospodarka komunalna i ochrona środowiska (dział 900) – 269,6 mln zł, tj. 18,3%	(w 2021 r. – 210,6 mln zł),
■ administracja publiczna (dział 750) – 123,4 mln zł, tj. 8,4%	(w 2021 r. – 53,5 mln zł),
■ kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (dział 921) – 53,9 mln zł, tj. 3,7%	(w 2021 r. – 47,6 mln zł),
■ pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853) – 50,1 mln zł, tj. 3,4%	(w 2021 r. – 26,2 mln zł),
■ rolnictwo i łowiectwo (dział 010) – 48,9 mln zł, tj. 3,3%	(w 2021 r. – 48,8 mln zł),
■ pomoc społeczna (dział 852) – 33,1 mln zł, tj. 2,2%	(w 2021 r. – 48,2 mln zł).

Wydatki na zadania w pozostałych działach wyniosły łącznie 123,2 mln zł i stanowiły 8,4% kwoty wykonanych wydatków na programy i projekty realizowane z udziałem środków UE.

Podobnie jak w roku ubiegłym, najwięcej projektów realizowanych było w działach 600, 801 i 900. Wydatki w tych działach skumulowały 1 041,8 mln zł, tj. 70,7% środków przeznaczonych przez dolnośląskie JST na programy i projekty unijne.

9. Analiza realizacji wybranych zadań ustawowych — ochrona środowiska, gospodarka komunalna i profilaktyka uzależnień

Katalog zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego określają ustawy ustrojowe oraz przepisy prawa materialnego. Ustawy o samorządzie gminnym, powiatowym i województwa nakładają na samorzady m.in. obowiązek prowadzenia działań w zakresie ochrony środowiska mających odzwierciedlenie w gminnych, powiatowych i wojewódzkich programach ochrony środowiska. Sposoby finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.), nadając samorządom prawo do udziału w dochodach z opłat i kar za korzystanie z środowiska, zaznaczając jednocześnie, że wydatki na cele związane z ochroną środowiska nie mogą być niższe od kwoty wpływów z opłat i kar (art. 403 ust. 1 i 2 ustawy). Prowadzenie gospodarki odpadami komunalnymi reguluje ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2022 r. poz. 2519), na mocy której gminy mają obowiązek gromadzenia, wywozu i zagospodarowania odpadów komunalnych. Za wykonane usługi zagospodarowania odpadów gminy lub związki gmin pobierają opłaty stanowiące ich dochód (art. 6r ust. 1 i 1a ustawy), który nie może być przeznaczony na cele niezwiązane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami (art. 6r ust. 1aa ustawy). Do zadań własnych województw samorządowych i gmin należy również przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii. W celu finansowania działań profilaktyki samorządom województw przyznano dochody z opłat za zezwolenia na obrót hurtowy napojami do 18% zaw. alkoholu, a gminom prawo do opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – odpowiednio na podstawie art. 9 ust. 2 i art. 11¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 165, z późn. zm.). Dochody te nie mogą być przeznaczone na cele niezwiązane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii.

W 2022 r. dolnośląskie jednostki samorządu terytorialnego (wraz ze związkami międzygminnymi utworzonymi w celu realizacji zadań związanych z ochroną środowiska) wykonały, klasyfikowane w dziale 900 — Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, dochody ogółem w wysokości 1 440,5 mln zł, co stanowiło 90,1% zakładanego planu i wydatki w wysokości 2 326,2 mln zł (85,4% planu). W stosunku do roku poprzedniego dochody wzrosły o 177,0 mln zł, a wydatki o 185,9 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody te wyniosły 498 zł, a wydatki 804 zł.

Poziom dochodów związanych z ochroną środowiska dolnośląskich JST w latach 2021 i 2022 wraz z dynamiką przedstawia tab. 12.

Tabela 12. Dochody dolnośląskich JST w latach 2021 i 2022 — ochrona środowiska

Wyszczególnienie	Dochody w dziale 900 — Ochrona środowiska						Dynamika dochodów (2021 = 100)		
	2021			2022			ogółem	z tego:	
	ogółem	z tego:		ogółem	z tego:			bieżące	majątkowe
		bieżące	majątkowe		bieżące	majątkowe			
	[tys. zł]						[%]		
JST ogółem	1 263 451	1 094 756	168 695	1 440 494	1 206 084	234 410	114,0	110,2	139,0
Gminy, z tego:	709 524	546 805	162 719	830 641	616 158	214 483	117,1	112,7	131,8
– miejskie	236 330	180 409	55 921	282 966	201 598	81 368	119,7	111,7	145,5
– wiejskie	192 596	167 936	24 660	209 827	176 467	33 360	108,9	105,1	135,3
– miejsko-wiejskie	280 598	198 460	82 138	337 848	238 093	99 755	120,4	120,0	121,4
Powiaty	6 639	6 639	0	8 232	8 231	1	124,0	124,0	-
Miasta na prawach powiatu	345 766	345 490	276	380 246	375 186	5 060	110,0	108,6	1833,3
Województwo samorządowe	2 445	2 445	0	2 875	2 800	75	117,6	114,5	-
Związki międzygminne	199 077	193 376	5 701	218 500	203 709	14 791	109,8	105,3	259,4

Należy zauważyć, że wzrost dochodów w dziale 900 był m.in. efektem zwiększenia wpływów gmin z opłat za gospodarowanie odpadami (§ 049). Po wyłączeniu tego źródła dochodów kwota środków pozyskanych w dziale była wyższa w stosunku do 2021 r. o 92,4 mln zł.

Analiza źródeł dochodów JST klasyfikowanych w dziale 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska wskazuje, że zdecydowanie największy udział miały wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami (§049) – 65,5% wszystkich dochodów, dotacje w ramach projektów UE (§ 625) – 13,9% i wpływy z usług (§ 083) – 8,1%. Pozostałe opłaty (§ 069) stanowiły 3,5% dochodów. Dochody własne stanowiły 82,6% wpływów klasyfikowanych w tym dziale (1 189,4 mln zł), a pozostałe 17,4% (251,1 mln zł) to dotacje celowe i środki pozyskane z budżetu państwa, funduszy celowych i innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych.

Największy udział w wydatkach dolnośląskich JST zrealizowanych w dziale 900 stanowiły w 2022 r. koszty zakupu usług (§ 430) – 1 389,3 mln zł i zakupu energii (§ 426) – 124,3 mln zł, które stanowiły łącznie 65,1% wszystkich wydatków, oraz wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne (§ 605 i § 606) – 434,0 mln zł, czyli 18,7%. Poziom nakładów inwestycyjnych dolnośląskich JST przeznaczonych na ochronę środowiska zwiększył się w stosunku do roku poprzedniego o 126,3 mln zł, tj. o 33,5%, przy jednoczesnym wzroście wydatków bieżących na zakup usług i energii o 84,4 mln zł, tj. o 5,9%.

Poziom wydatków przeznaczonych na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska dolnośląskich JST w latach 2021 i 2022 przedstawia tab. 13.

**Tabela 13. Wydatki dolnośląskich JST w latach 2021 i 2022
— ochrona środowiska**

Wyszczególnienie	Wydatki w dziale 900 — Ochrona środowiska											
	2021						2022					
	ogółem	z tego:					ogółem	z tego:				
		bieżące	w tym:		majątkowe	w tym:		bieżące	w tym:		majątkowe	w tym:
		wynagrodzenia i pochodne	dotacje		dotacje			wynagrodzenia i pochodne	dotacje		dotacje	
[tys. zł]												
JST ogółem	2 140 335	1 643 106	91 963	20 466	497 229	76 027	2 326 174	1 714 544	71 837	29 625	611 630	69 316
Gminy, z tego:	1 365 871	932 511	41 469	16 346	433 361	67 547	1 538 421	1 006 261	47 558	24 421	532 160	61 386
– miejskie	403 091	297 968	11 063	1 694	105 123	9 554	506 729	323 571	7 763	4 449	183 158	11 371
– wiejskie	390 514	283 283	14 617	9 032	107 232	24 684	399 334	290 165	12 953	16 999	109 169	25 680
– miejsko-wiejskie	572 266	351 260	15 789	5 620	221 006	33 309	632 358	392 525	26 842	2 973	239 833	24 335
Powiaty	2 349	1 208	30	111	1 141	688	3 619	1 296	55	160	2 323	719
Miasta na prawach powiatu	579 289	530 655	45 426	3 401	48 633	5 018	571 658	517 725	18 568	4 486	53 933	5 609
Województwo samorządowe	5 560	2 587	1 577	92	2 973	2 774	4 297	2 659	1 414	15	1 638	1 602
Związki międzygminne	187 266	176 145	3 461	517	11 121	0	208 179	186 603	4 242	543	21 576	0

Koszty obsługi systemu gospodarki odpadami komunalnymi (rozdział 90002), jakie poniosły dolnośląskie gminy i związki międzygminne, zamknęły się w 2022 r. kwotą 991,6 mln zł (93,8% planowanych wydatków), tj. o 56,5 mln zł więcej niż w roku poprzednim, i prawie w całości dotyczyły zakupu usług (§ 430) – 92,5% wszystkich wydatków w rozdziale. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki te wyniosły 343 zł. Wpływy uzyskane w 2022 r. z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosły 943,8 mln zł (wykonanie na poziomie 100,1% planu) i były wyższe od roku poprzedniego o 84,7 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody wyniosły 326 zł. Spośród 169 dolnośląskich gmin i miast na prawach powiatów dla 22 JST zadania związane z gospodarką odpadami realizują powołane m.in. do tego celu związki międzygminne: Związek Gmin Powiatu Dzierżoniowskiego „ZGPD-7”, Związek Międzygminny „Śleza-Oława”, Związek Gmin Zagłębia Miedziowego oraz Związek Międzygminny „EKO Siódemka”, mający siedzibę na terenie woj. wielkopolskiego, a do którego należy dolnośląska gmina Cieszków.

Wysokość dochodów i wydatków związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi dolnośląskich JST w latach 2021 i 2022, w tym w przeliczeniu na 1 mieszkańca, przedstawia tab. 14.

**Tabela 14. Wykonanie dochodów i wydatków dolnośląskich JST w latach 2021 i 2022
— gospodarka komunalna**

Wyszczególnienie	2021				2022			
	wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (rozdział 90002 § 049)		wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami (rozdział 90002)		wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (rozdział 90002 § 049)		wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami (rozdział 90002)	
	ogółem [tys. zł]	per capita [zł]	ogółem [tys. zł]	per capita [zł]	ogółem [tys. zł]	per capita [zł]	ogółem [tys. zł]	per capita [zł]
JST ogółem*	859 164	298	935 844	324	943 790	326	991 606	343
Gminy**, z tego:	459 291	272	543 681	322	521 520	312	574 691	344
– miejskie	156 165	288	172 282	318	178 989	342	183 751	351
– wiejskie	131 807	265	168 106	337	143 512	281	176 013	345
– miejsko-wiejskie	171 319	263	203 293	312	199 019	311	214 927	336
Miasta na prawach powiatu	317 286	343	313 489	339	330 322	349	313 779	332
Związki międzygminne	82 587	314	78 674	299	91 948	342	103 136	384

* Bez województwa samorządowego i powiatów.

** Dla per capita z wyłączeniem gmin wchodzących w skład związków międzygminnych realizujących zadania z zakresu gospodarki odpadami.

Mimo dalszego zwiększenia wpływów w wyniku podnoszenia stawek opłat za wywóz odpadów komunalnych, system nadal nie był samofinansujący się — ze względu na równoległe rosnące koszty wywozu i przetwarzania nieczystości. Z porównania wydatków JST na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami z wpływami z opłat wynika, że w 2022 r. jednostki te dopłaciły *per saldo* do systemu ze środków własnych 47,8 mln zł, czyli o 28,9 mln zł mniej niż roku poprzednim. Uwzględniając jedynie budżet bieżący, wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi były niższe od wydatków niemajątkowych na funkcjonowanie systemu (klasyfikowanych w rozdziale 90002) o 23,7 mln zł. Największe różnice pomiędzy dochodami a wydatkami w 2022 r. wystąpiły w gminach wiejskich, które łącznie dopłaciły 32,5 mln zł, tj. kwotę odpowiadającą 18,5% wszystkich kosztów poniesionych na utrzymanie przez ten typ samorządów systemów gospodarowania odpadami, następnie w gminach miejsko-wiejskich — 15,9 mln zł (7,4%) i miejskich — 4,8 mln zł (2,6%). Należy jednocześnie zwrócić uwagę, że gminy miały najniższy wskaźnik wykonania dochodów — na poziomie 96,4%, przy zbliżonym do pozostałych rodzajów jst wykonania wydatków — 93,1%. Miasta na prawach powiatu i związki międzygminne, których działalnością statutową jest m.in. gospodarka komunalna i utrzymanie czystości na terenie gmin należących do związku, charakteryzowały się najlepszym wykonaniem dochodów — odpowiednio 104,6% i 107,3%, co przy prawidłowym określeniu wysokości stawek opłat w stosunku do kosztów, w przypadku powiatów grodzkich, dało efekt w postaci najlepiej zbilansowanych budżetów w zakresie finansowania systemu gospodarowania odpadami (uzyskanie nadwyżek przez miasta na prawach powiatu w wysokości 16,5 mln zł, tj. 5,3% wszystkich kosztów funkcjonowania systemu). Związki międzygminne w analogicznym okresie wypracowały deficyt w wysokości 11,2 mln zł, tj. 10,8% wszystkich wydatków).

Dynamikę zmian dochodów i wydatków oraz finansowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi dolnośląskich JST w latach 2021 i 2022 przedstawiają tabele 15 i 16.

**Tabela 15. Dynamika dochodów i wydatków związanych z gospodarowaniem odpadami przez dolnośląskie JST w 2022 r.
— gospodarowanie odpadami komunalnymi**

Wyszczególnienie	Wykonanie planu dochodów	Wykonanie planu wydatków	Dynamika dochodów [2021 r. = 100]	Dynamika wydatków [2021 r. = 100]
	[%]			
JST ogółem*	100,1	93,8	109,8	106,0
Gminy, z tego:	96,4	93,1	113,5	105,7
– miejskie	98,5	87,8	114,6	106,7
– wiejskie	94,0	91,2	108,9	104,7
– miejsko-wiejskie	96,4	99,8	116,2	105,7
Miasta na prawach powiatu	104,6	94,9	104,1	100,1
Związki międzygminne	107,3	94,5	111,3	131,1

* Bez województwa samorządowego i powiatów.

Tabela 16. Finansowanie systemu gospodarowania odpadami przez dolnośląskie JST w latach 2021 i 2022 — gospodarka komunalna

Wyszczególnienie	Wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi		Wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami		Finansowanie systemu [dochody – wydatki]		Wskaźnik finansowania systemu [(dochody-wydatki)/wydatki]	
	(rozdział 90002 § 049)		(rozdział 90002)		[tys. zł]		[%]	
	[tys. zł]		[tys. zł]		[tys. zł]		[%]	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
JST ogółem*	859 164	943 790	935 844	991 606	-76 679	-47 816	-8,2	-4,8
Gminy, z tego:	459 291	521 520	543 681	574 691	-84 389	-53 171	-15,5	-9,3
– miejskie	156 165	178 989	172 282	183 751	-16 116	-4 762	-9,4	-2,6
– wiejskie	131 807	143 512	168 106	176 013	-36 299	-32 501	-21,6	-18,5
– miejsko-wiejskie	171 319	199 019	203 293	214 927	-31 974	-15 908	-15,7	-7,4
Miasta na prawach powiatu	317 286	330 322	313 489	313 779	3 797	16 543	1,2	5,3
Związki międzygminne	82 587	91 948	78 674	103 136	3 913	-11 188	5,0	-10,8

* Bez województwa samorządowego i powiatów.

Analiza wykonania dyspozycji art. 6r ust. 1aa ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach przez porównanie dochodów (§ 049) i wydatków ogółem w rozdziale 90002 wykazała, że w przypadku 42 gmin wpływy z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami były wyższe od wydatków na pokrycie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami o sumaryczną kwotę 47,6 mln zł. W 2021 r. było to 16 gmin, a wartość nadwyżek zamknęła się w kwocie 23,5 mln zł. Jedenaście gmin i dwa związki międzygminne uzyskały dodatni bilans finansowania systemu w kolejnych dwóch latach – 2021 i 2022. Zgodnie z art. 6r ust. 2c gmina może przeznaczyć niewykorzystane środki pochodzące z opłat za gospodarowanie odpadami na pokrycie kosztów utrzymania systemu w roku kolejnym.

Jednostki realizujące zadania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii zaplanowały w 2022 r. dochody z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na obrót hurtowy i na sprzedaż napojów alkoholowych w wysokości 104,7 mln zł, tj. o 26,7 mln zł wyższe niż w roku poprzednim, a wykonały na poziomie 113,3 mln (108,2% planu) — o 30,9 mln zł wyższe niż w 2021 r. Znaczny wzrost dochodów w 2022 r. z tego tytułu był związany z wyraźnie zwiększonymi wpływami z opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach nieprzekraczających 300 ml, w której gminy mają 50% udział, a których dynamika w stosunku do 2021 r. wyniosła 403,2% (wzrost o 23,7 mln zł). Planowane w 2022 r. wydatki na profilaktykę uzależnień wyniosły 120,7 mln zł (o 30,7 mln zł wyższe w stosunku do roku poprzedniego), a wykonane 94,7 mln zł (78,7% planu), co oznacza, że były o 24,4 mln zł wyższe niż rok wcześniej. Różnica pomiędzy planowanymi wydatkami a dochodami wyniosła w skali województwa *per saldo* 16,0 mln zł, natomiast uwzględniając wykonanie wydatki były niższe *per saldo* od dochodów o 18,6 mln zł.

Zestawienie dochodów i wydatków dolnośląskich JST związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii w latach 2021 i 2022, w tym w przeliczeniu na 1 mieszkańca, przedstawia tab. 17.

Tabela 17. Dochody i wydatki dolnośląskich JST w latach 2021 i 2022 — profilaktyka uzależnień

Wyszczególnienie	2021				2022			
	wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż alkoholu (§§ 027, 048)		wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi i zwalczanie narkomanii (rozdz. 85153 i 85154)		wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż alkoholu (§§ 027, 048)		wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi i zwalczanie narkomanii (rozdz. 85153 i 85154)	
	ogółem [tys. zł]	<i>per capita</i> [zł]	ogółem [tys. zł]	<i>per capita</i> [zł]	ogółem [tys. zł]	<i>per capita</i> [zł]	ogółem [tys. zł]	<i>per capita</i> [zł]
JST ogółem	82 439	28,58	70 607	24,48	113 347	39,19	94 966	32,84
Gminy, z tego:	52 347	26,73	43 575	22,25	71 227	36,60	60 662	31,17
– miejskie	21 192	32,95	17 596	27,36	28 557	45,92	24 366	39,18
– wiejskie	13 030	22,62	10 885	18,89	17 402	29,28	15 237	25,64
– miejsko-wiejskie	18 125	24,53	15 094	20,43	25 268	34,62	21 059	28,86
Miasta na prawach powiatu	29 208	31,55	26 048	28,13	41 229	43,58	33 345	35,25
Województwo samorządowe	884	0,31	984	0,34	891	0,31	960	0,33

10. Przychody i rozchody budżetów

W 2022 r. przychody budżetów JST województwa dolnośląskiego wyniosły łącznie 5 259,7 mln zł i były o 1 752,9 mln zł wyższe od zrealizowanych w roku poprzednim.

Przychody pochodzące :

- z zaciągnięcia kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji (przychody zwrotne) wyniosły łącznie 1 144,9 mln zł, tj. 21,8% przychodów (w 2021 r. wyniosły 1 104,5 mln zł i stanowiły 31,5% przychodów),
- z nadwyżek z lat ubiegłych z tego:
 - nadwyżki budżetowej w wysokości 491,1 mln zł,
 - wolnych środków w wysokości 2 556,7 mln zł,
 - niewykorzystanych środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 u.f.p. w wysokości 1 048,7 mln zł,
 wyniosły łącznie 4 096,5 mln zł i stanowiły 77,9% przychodów (w 2021 r. nadwyżki z lat ubiegłych wyniosły łącznie 2 397,6 mln zł i stanowiły 68,4% przychodów).
- ze spłat pożyczek udzielonych wyniosły 13,1 mln zł, a ich udział w strukturze przychodów wzrósł do 0,2% (w 2021 r. wyniosły 4,8 mln zł i stanowiły 0,1% przychodów).

Przychody i rozchody budżetów według kategorii JST przedstawia tab. 18.

Tabela 18. Przychody i rozchody budżetów dolnośląskich JST w 2022 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Przychody					Rozchody		Zmiana kwot przychodów zwrotnych (3 – 8)
	ogółem	zaciągnięte kredyty, pożyczki oraz obligacje	w tym:			ogółem	w tym: splata kredytów, pożyczek i wykup obligacji	
			nadwyżki z lat ubiegłych					
1	2	3	nadwyżka budżetu*	niewykorzystane środki**	wolne środki***	7	8	9
JST ogółem	5 259 651	1 144 881	491 136	1 048 674	2 556 716	1 401 067	1 163 009	-18 128
Gminy, w tym:	2 944 308	487 629	394 592	729 012	1 318 724	618 046	426 960	60 668
– miejskie	763 057	112 851	36 518	163 697	441 458	211 073	130 535	-17 683
– wiejskie	1 132 484	112 735	322 066	283 970	409 999	179 947	118 236	-5 501
– miejsko-wiejskie	1 048 766	262 042	36 008	281 345	467 266	227 026	178 190	83 853
Powiaty	574 376	92 285	96 544	94 920	287 938	119 025	117 125	-24 840
Miasta na prawach powiatu	1 456 826	564 967	0	158 658	732 004	545 814	543 624	21 344
Województwo samorządowe	284 142	0	0	66 084	218 050	118 183	75 300	-75 300

* nadwyżka budżetu z lat ubiegłych pomniejszona o niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 u.f.p.

** niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 u.f.p.

*** wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 u.f.p.

Struktura przychodów dolnośląskich JST w 2022 r. wskazuje na zmniejszenie udziału przychodów pochodzących z zaciągnięcia kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji w przychodach ogółem przy jednoczesnym wzroście udziału przychodów z tytułu nadwyżek z lat ubiegłych. Wyniki ustaleń wskazują, że przychody pochodzące z zaciągnięcia kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji w 2022 r. były łącznie wyższe o 40,4 mln zł (o 3,7%) od zrealizowanych w 2021 r. Z kolei przychody pochodzące z nadwyżek z lat ubiegłych były łącznie wyższe o 1 698,9 mln zł (o 70,9%), w tym niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt. 8 u.f.p. wyższe o 281,7 mln zł. Udział przychodów pochodzących z zaciągniętych w 2022 r. kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji uległ obniżeniu (o 9,7%), z kolei udział nadwyżek z lat ubiegłych wzrósł (o 9,5%).

Wielkość przychodów w 2022 r. określiły w szczególności:

- przychody pochodzące z zaciągnięcia kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji (przychody zwrotne) — łącznie w kwocie 1 144,9 mln zł, które pozyskało i włączyło w finansowanie budżetu 95 JST (83 gminy, 10 powiatów, 2 miasta na prawach powiatu); dla porównania — w 2021 r. wystąpiły w budżetach 97 JST łącznie na kwotę 1 104,5 mln zł;
- przychody pochodzące z wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 u.f.p. — łącznie w kwocie 2 556,7 mln zł (48,6% przychodów), które wystąpiły w przychodach

budżetu 187 JST (156 gmin, 26 powiatów, 4 miast na prawach powiatu i województwa); dla porównania — w 2021 r. wystąpiły w budżetach również 187 JST w kwocie 1 341,9 mln zł; co stanowiło 38,3% przychodów;

- przychody pochodzące z nadwyżki budżetu z lat ubiegłych — łącznie w kwocie 491,1 mln zł, co stanowiło 9,3% przychodów, które wystąpiły w przychodach budżetu 42 JST; dla porównania — w 2021 r. wystąpiły w budżetach 24 JST w kwocie 288,7 mln zł;
- przychody z niewykorzystanych środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 u.f.p.— łącznie w wysokości 1 048,7 mln zł, co stanowiło 19,9% przychodów, które wystąpiły w budżetach 192 JST (163 gmin, 24 powiatów, 4 miasta na prawach powiatu oraz województwa).

Łączna kwota zaciągniętych przez dolnośląskie JST w 2022 r. kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji (1 144,9 mln zł) stanowiła 4,3% ich dochodów i 4,1% ich wydatków zrealizowanych w tym roku budżetowym. Dla porównania — zaciągnięte w 2021 r. stanowiły 4,3% dochodów i 4,6% wydatków. Wyniki porównań wskazują na spadek udziału środków pochodzących z zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji w finansowaniu samorządowych budżetów w 2022 r. oraz mniejszą liczbę jednostek zaciągających zobowiązania (o 2 mniej). Rok budżetowy zakończono deficytem — łącznie w wysokości 763,6 mln zł (dla porównania — rok budżetowy 2021 zamknięto nadwyżką w wysokości 1 604,0 mln zł).

Rozchody budżetów JST województwa dolnośląskiego w 2022 r. wyniosły łącznie 1 401,1 mln zł i były o 340,8 mln zł (32,1%) wyższe od zrealizowanych w roku poprzednim, a na wielkość wpłynęły:

- spłaty kredytów i pożyczek oraz wykup obligacji — łącznie w kwocie 1 163,0 mln zł (83,0% rozchodów) — realizowane przez 185 JST (w 2021 r. wyniosły 995,4 mln zł i dotyczyły 193 JST),
- udzielone pożyczki — łącznie w kwocie 62,6 mln zł (4,5% rozchodów) — realizowane przez 45 JST (w 2021 r. wystąpiły w budżetach 20 JST i wyniosły 19,6 mln zł, co stanowiło 1,8% rozchodów),
- inne cele — łącznie w kwocie 175,5 mln zł (12,5% rozchodów) — wystąpiły w rozchodach budżetu 11 JST (w 2021 r. wyniosły 45,3 mln zł i wystąpiły w budżetach 10 JST).

Wyniki porównań do roku poprzedniego wskazują, że zrealizowane w 2022 r. w budżetach JST województwa dolnośląskiego rozchody były wyższe łącznie o 340,7 mln zł. Rozchody z tytułu spłat kredytów i pożyczek oraz wykupu obligacji były łącznie o 167,6 mln zł (16,8%) wyższe od zrealizowanych w 2021 r.

Bilans zaciągniętych i spłaconych przez dolnośląskie JST w 2022 r. kwot zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji zamknął się wartością ujemną w wysokości 18,1 mln zł, natomiast w 2021 r. zamknął się wartością dodatnią i wyniósł 109,1 mln zł. Pomimo tego, że kwoty przychodów zwrotnych były niższe od kwot dokonanych w roku budżetowym spłat, to łączna kwota długu dolnośląskich JST wzrosła w związku z zaciągniętymi zobowiązaniami, o których mowa w art. 72 ust. 1a u.f.p. Analiza zmian przy uwzględnieniu kategorii JST pozwala zauważyć, że w przypadku powiatów i województwa różnica między przychodami a rozchodami z tych tytułów stanowi wartość ujemną, co skutkowało obniżeniem zadłużenia, z tego powiatów (o 24,8 mln zł) i województwa (o 75,3 mln zł). Ustalenia dla gmin wskazują przyrost ich łącznej kwoty długu (o 60,7 mln zł), z tego obniżenie długu gmin miejskich (o 17,7 mln zł) i gmin wiejskich (o 5,5 mln zł) a przyrost długu w gminach miejsko-wiejskich (o 83,9 mln zł). W miastach na prawach powiatu różnica między przychodami a rozchodami stanowi wartość dodatnią wskutek czego zadłużenie wzrosło (o 21,3 mln zł).

11. Dług publiczny

Łączna kwota długu³ dolnośląskich JST na koniec 2022 r. wyniosła 9 128,6 mln zł i była o 11,3 mln zł (o 0,1%) wyższa od kwoty długu na koniec 2021 roku. Dla porównania — w skali kraju zadłużenie JST spadło o 0,3%.

Dług publiczny dolnośląskich JST na koniec 2022 r. stanowią:

- zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek i wyemitowanych obligacji (papierów wartościowych o ograniczonej zbywalności) oraz inne zobowiązania zaliczane do tych kategorii⁵ — łącznie w wysokości 8.856,7 mln zł (w 2021 r. w wysokości 8 985,1 mln zł), z tego zobowiązania 4 miast na prawach powiatu — łącznie w wysokości 4 655,0 mln zł stanowiły 52,6% kwoty zobowiązań z tych tytułów, a zobowiązania 158 gmin — łącznie w wysokości 3 482,0 mln zł — 39,3% tej kwoty, kolejno zobowiązania 26 powiatów (488,7 mln zł) i województwa samorządowego (231,0 mln zł) stanowiły odpowiednio 5,5% i 2,6% łącznej kwoty zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji;
- zobowiązania wymagalne — łącznie na kwotę 14,4 mln zł (w 2021 r. na kwotę 15,7 mln zł), które wystąpiły w 44 gminach (11,6 mln zł), 2 miastach na prawach powiatu (2,1 mln zł), 3 powiatach (0,7 mln zł) i w województwie (0,2 tys. zł);
- zobowiązania z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych w wysokości 257,5 mln zł, uznanych za dopuszczone do obrotu zorganizowanego na rynku wtórnym (Wałbrzych i gmina Podgórzyn), w 2021 r. w wysokości 116,5 mln zł).

Analiza zmian sytuacji finansowej dolnośląskich JST w 2022 r. w stosunku do 2021 r. wskazuje, że przy odnotowanym wzroście dochodów (o 1 284,7 mln zł, tj. o 5,0%) i wydatków (o 3 652,3 mln zł, tj. o 15,2%) łączna kwota długu wzrosła o kwotę 11,3 mln zł (o 0,1%), w tym spadek z tytułów zaliczanych do kredytów i pożyczek o kwotę 128,4 mln zł i spadek zobowiązań wymagalnych o 1,3 mln zł).

Dla porównania — w 2021 r. kwota długu wzrosła o 449,7 mln zł, w tym z tytułu kredytów i pożyczek o 454,6 mln zł (przy spadku zobowiązań wymagalnych o 0,5 mln zł).

Wyniki ustaleń szczegółowych wskazują, że realizacja samorządowych budżetów w 2022 r. skutkowałą:

- wzrostem zadłużenia 70 dolnośląskich JST — łącznie na kwotę 338,4 mln zł (w 2021 r. dotyczyło 62 JST na kwotę 838,1 mln zł),
- spadkiem zadłużenia 120 dolnośląskich JST — łącznie na kwotę 327,1 mln zł (w 2021 r. dotyczyło 127 JST na kwotę 388,4 mln zł),
- brakiem zmian poziomu zadłużenia 2 JST (w 2021 r. dotyczyło 5 JST).

Brak zadłużenia wykazały JST: Międzyzlesie, Osiecznica, Stare Bogaczowice i Warta Bolesławiecka (w 2021 r. dotyczyło 2 JST).

Tabela 19. Dług publiczny dolnośląskich JST i jego relacja do dochodów ogółem w latach 2021 i 2022

Wyszczególnienie	2021			2022			Dynamika (2021 = 100)	
	dochody	dług publiczny	3:2	dochody	dług publiczny	6:5	dochody	dług publiczny
	[tys. zł]		[%]	[tys. zł]		[%]		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
JST ogółem	25 550 260	9 117 312	35,7	26 835 005	9 128 608	34,0	105,0	100,1
Gminy, z tego:	12 855 257	3 475 063	27,0	13 660 763	3 521 627	25,8	106,3	101,3
– miejskie	3 867 425	1 091 317	28,2	3 941 968	1 068 873	27,1	101,9	97,9
– wiejskie	4 140 865	837 921	20,2	4 520 627	829 923	18,4	109,2	99,0
– miejsko-wiejskie	4 846 967	1 545 826	31,9	5 198 168	1 622 831	31,2	107,2	105,0
Powiaty	2 775 718	519 010	18,7	3 166 891	489 422	15,5	114,1	94,3
Miasta na prawach powiatu	8 317 708	4 854 802	58,4	8 333 246	4 886 534	58,6	100,2	100,7
Województwo samorządowe	1 601 577	268 436	16,8	1 674 106	231 024	13,8	104,5	86,1

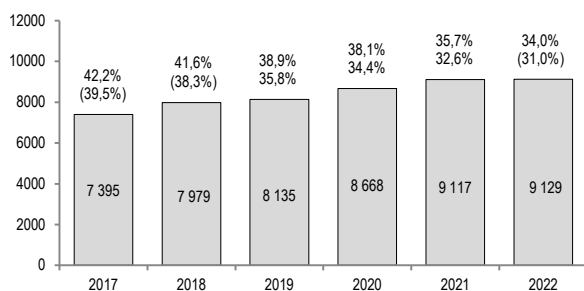
⁵ Od 1 stycznia 2019 r. katalog tytułów dłużnych uzupełniono o tytuły dłużne zgodnie z art. 72 ust. 1a u.f.p.

Zmiany poziomu zadłużenia dolnośląskich JST w długim horyzoncie czasowym (przedstawione na rys. 13) pozwalają zauważyć, że od 2017 r. zadłużenie stale wzrasta, a tendencja wzrostu przyspiesza z 2,7% (w 2017 r.) do 7,9% (w 2018 r.) W roku 2019 zadłużenie zwalnia tempo wzrostu do 1,9%, aby w latach 2020 i 2021 ponownie przyspieszyć odpowiednio do 6,5% i 5,2%. W roku 2022 niewielki wzrost do poziomu 0,13%.

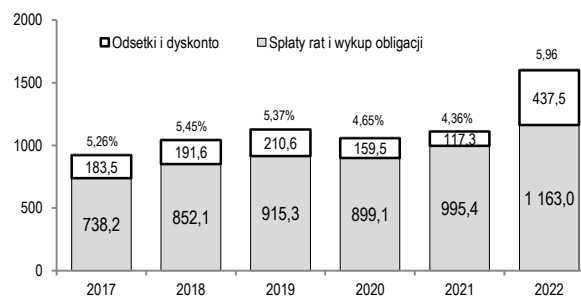
Zmiany poziomu zadłużenia i jego relacji do dochodów w latach 2021 i 2022 przedstawia tab. 19.

Wskaźnik zadłużenia dolnośląskich JST na koniec 2022 r. — obliczony relacją łącznej kwoty długu do wykonanych dochodów (bez uwzględnienia wyłączeń) — wyniósł 34,0% i w stosunku do roku poprzedniego uległ obniżeniu o 1,7 punktu proc. (w 2021 r. relacja wyniosła 35,7%). Dla porównania — wskaźnik zadłużenia JST w kraju w 2022 r. wyniósł 26,3% i w stosunku do 2021 r. obniżył się o 1%.

W 2022 r. najwyższa relacja łącznej kwoty długu do dochodów dotyczyła budżetów miast na prawach powiatu, dla których wyniosła 58,6% (58,4% w 2021 r.), w tym najwyższy dla Wałbrzycha i Wrocławia (odpowiednio 79,5% i 61,1%). Wskaźnik zadłużenia powiatów obniżył się o 3,2 punkty proc. i wyniósł łącznie 15,5%, z czego najwyższy dotyczył Powiatu Złotoryjskiego (31,1%), a najniższy Powiatu Dzierżoniowskiego (0,5%). Wskaźnik zadłużenia gmin wyniósł łącznie 25,8% w stosunku do 2021 r. o obniżył się. spadł o 1,2 punktu proc. Najwyższy wskaźnik zadłużenia dotyczył gmin: Wołów (68,4%), Złoty Stok (67,7%), a najniższy — gmin: Rudna (0,1%), Jeżów Sudecki (0,2%).

Rys. 13. Łączna kwota długu (w mln zł) i jej relacja do dochodów z wyłączeniami (% dochodów) dolnośląskich JST w latach 2017–2022

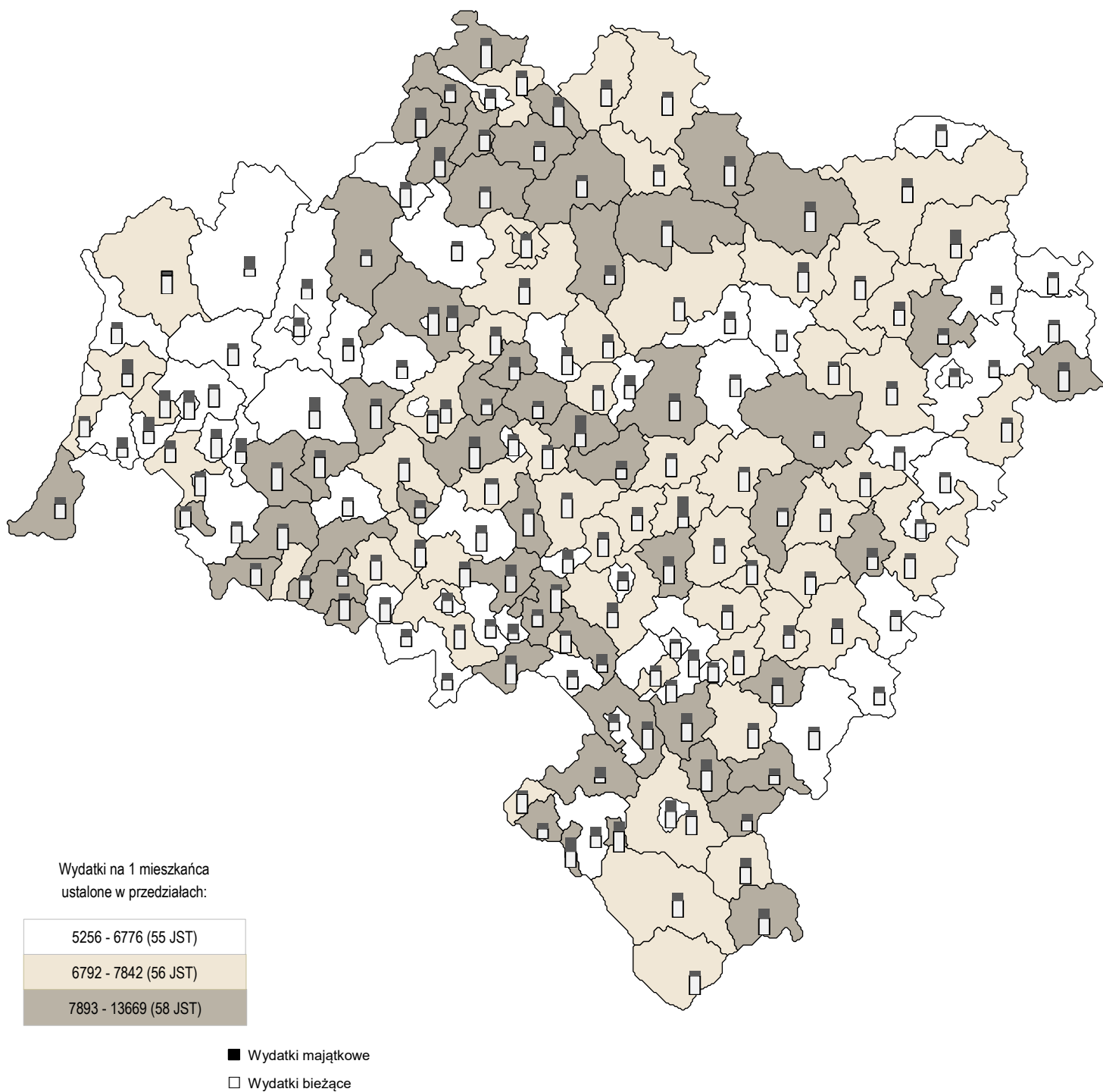

Rys. 14. Łączna kwota spłat rat kapitałowych wraz z należnymi odsetkami (w mln zł) oraz kształtowanie się wskaźnika spłaty w latach 2017–2022 (% dochodów) dolnośląskich JST

Zadłużenie dolnośląskich JST i jego relację do dochodów w latach 2017–2022 przedstawia rys. 13.

Łączna kwota dokonanych przez dolnośląskie JST w 2022 r. spłat kredytów i pożyczek oraz wykupu obligacji wraz z wydatkami na obsługę długu (odsetki, prowizje, dyskonto i wypłaty z tytułu udzielonych poręczeń) wyniosła 1 600,5 mln zł i była o 487,8 mln zł wyższa od obliczonej dla 2021 r., w tym kwota spłat była wyższa o 167,6 mln zł, a kwota wydatków na obsługę długu była wyższa o 320,2 mln zł.

Zmiany poziomu łącznej kwoty spłat rat kapitałowych oraz wydatków na obsługę długu i ich relacje do wykonanych dochodów (z uwzględnieniem ustawowych wyłączeń) w latach 2017–2022 przedstawiono na rys. 14.

**Wydatki dolnośląskich gmin i miast na prawach powiatu
na 1 mieszkańca w 2022 r. (w zł)**

Zestawienie 1

Wykonanie budżetów w JST województwa dolnośląskiego w 2022 r. (w zł)

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY	W tym DOCHODY WŁASNE	WYDATKI	W tym WYDATKI MAJĄTKOWE	WYNIK OPERACYJNY (bieżący)*	WYNIK BUDŻETU	DŁUG PUBLICZNY
JST województwa ogółem*	26 835 005 388	14 574 402 308	27 598 615 255	5 354 192 858	1 958 438 970	-763 609 867	9 128 607 506
Województwo samorządowe	1 674 105 600	1 063 409 415	1 495 078 246	491 445 710	494 144 111	179 027 354	231 024 203
Powiaty	3 166 890 645	1 169 768 210	3 171 734 349	546 679 938	171 319 819	-4 843 704	489 421 733
Bolesławiecki	121 014 051	33 848 468	122 844 733	14 476 819	5 533 963	-1 830 682	15 079 660
Dzierżoniowski	134 546 538	39 495 959	125 551 512	16 781 728	8 987 521	8 995 026	625 000
Głogowski	151 146 771	57 542 060	151 579 940	7 614 527	3 364 801	-433 169	13 000 000
Górowski	65 590 820	20 667 255	63 445 169	11 417 124	4 492 713	2 145 651	14 193 486
Jaworski	82 231 129	28 570 172	83 251 857	13 811 786	7 124 475	-1 020 729	4 445 688
Kamienogórski	69 992 483	23 243 586	71 914 440	14 883 049	5 142 719	-1 921 957	9 000 000
Karkonoski	101 745 818	39 828 279	97 330 287	4 382 031	4 469 832	4 415 532	10 852 667
Kłodzki	310 450 443	74 215 729	302 232 121	77 656 582	15 871 915	8 218 322	25 373 296
Legnicki	112 558 491	50 112 902	112 996 292	23 333 347	8 919 135	-437 801	16 944 327
Lubański	79 613 451	22 217 713	77 460 688	4 091 576	1 741 614	2 152 763	15 469 320
Lubiński	188 886 792	62 619 961	211 967 998	42 894 848	2 561 613	-23 081 206	47 806 032
Lwówecki	96 216 918	19 669 763	96 394 634	11 813 357	6 550 236	-177 716	13 441 868
Milicki	83 982 050	29 862 182	81 728 150	16 218 481	6 479 775	2 253 900	20 856 550
Oleśnicki	159 336 546	60 129 911	159 161 288	25 732 082	5 533 509	175 258	34 517 332
Oławski	108 351 788	43 371 864	117 930 732	20 684 764	3 887 618	-9 578 943	24 400 000
Połkowicki	87 423 573	41 190 421	82 191 725	23 234 170	12 246 745	5 231 847	8 000 000
Strzeliński	74 712 022	21 145 163	77 734 083	15 685 202	5 131 573	-3 022 062	11 187 275
Średzki	66 270 972	26 766 863	79 013 829	24 054 874	6 461 675	-12 742 857	15 915 000
Świdnicki	201 277 195	66 417 325	203 744 796	13 079 436	3 977 692	-2 467 602	39 699 000
Trzebnicki	106 630 959	51 900 301	119 965 956	23 767 553	6 659 933	-13 334 997	27 617 154
Wałbrzyski	78 975 489	26 726 671	76 127 057	15 845 557	10 812 650	2 848 431	13 460 356
Wolowski	83 320 553	24 722 166	80 209 862	5 106 405	5 050 201	3 110 691	20 010 000
wrocławski	256 779 746	189 512 168	227 771 672	70 569 864	21 286 865	29 008 074	18 435 412
Ząbkowicki	118 125 698	45 282 268	117 286 313	12 136 176	9 290 477	839 386	34 757 549
Zgorzelecki	154 347 617	49 378 951	159 114 739	32 685 742	-2 473 599	-4 767 123	11 495 194
Złotoryjski	73 362 733	21 330 112	72 784 476	4 722 860	2 214 169	578 257	22 839 568
Miasta na prawach powiatu	8 333 245 807	5 240 417 886	8 854 341 002	1 569 676 562	238 557 507	-521 095 195	4 886 534 165
Jelenia Góra	588 096 606	279 908 021	615 114 191	61 668 568	15 668 903	-27 017 585	174 861 824
Legnica	732 287 856	365 670 980	793 983 021	128 770 156	24 216 945	-61 695 164	266 229 700
Wałbrzych	865 425 206	401 507 404	892 456 212	155 870 519	6 606 402	-27 031 006	688 288 644
Wrocław	6 147 436 139	4 193 331 481	6 552 787 580	1 223 367 319	192 065 257	-405 351 441	3 757 153 997
Gminy ogółem*	13 660 763 336	7 100 806 798	14 077 461 658	2 746 390 648	1 054 417 533	-416 698 322	3 521 627 404
Gminy miejskie	3 941 967 801	2 221 721 289	4 109 213 784	738 871 528	164 353 096	-167 245 983	1 068 872 945
Bielawa	173 984 695	73 261 759	196 996 058	42 704 145	2 776 994	-23 011 363	41 253 814
Boguszów-Gorce	87 558 618	33 850 485	86 703 191	8 301 481	1 249 304	855 427	4 000 000
Bolesławiec	237 527 703	145 163 353	235 414 459	35 407 941	19 081 854	2 113 244	43 348 633
Chojnów	74 734 973	35 939 123	69 970 048	8 670 397	4 017 831	4 764 925	2 940 683
Duszynki-Zdrój	83 160 328	63 775 164	40 590 181	3 423 945	-1 488 161	42 570 146	0
Dzierżoniów	172 092 009	91 273 580	181 848 360	33 720 498	11 775 032	-9 756 350	45 267 169
Głogów	393 852 711	270 269 975	415 161 112	68 027 573	8 283 411	-21 308 401	201 237 500
Jawor	134 934 294	71 331 607	139 927 124	32 650 754	7 206 398	-4 992 830	41 073 792
Jedlina-Zdrój	30 460 222	15 080 853	32 080 363	5 754 766	2 969 252	-1 620 141	7 627 136
Kamienna Góra	106 983 167	47 881 125	113 187 624	16 368 586	-2 368 271	-6 204 456	48 821 100
Karpacz	57 649 950	41 564 989	53 801 716	8 223 674	11 220 683	3 848 234	8 637 800
Kłodzko	141 316 334	71 052 664	143 495 360	16 571 933	5 415 756	-2 179 026	36 364 090
Kowary	59 046 843	28 934 159	61 572 610	9 207 476	2 618 017	-2 525 767	4 861 884
Kudowa-Zdrój	69 852 710	34 412 385	65 725 715	11 058 083	4 310 184	4 126 995	20 120 175
Lubań	108 829 163	57 673 183	114 796 260	14 226 356	3 305 906	-5 967 096	30 446 874
Lubin	432 908 316	265 164 037	506 043 219	125 152 751	15 310 864	-73 134 903	151 958 946
Nowa Ruda	122 639 447	57 249 682	126 374 935	10 381 525	-5 892 949	-3 735 488	45 751 274
Oleśnica	213 243 947	119 546 336	222 816 802	33 398 242	1 269 276	-9 572 855	17 010 852
Oława	187 392 751	98 070 111	199 297 743	40 420 330	9 322 228	-11 904 991	56 393 081
Piechowice	37 783 100	23 610 961	41 528 612	8 149 343	3 531 018	-3 745 512	2 655 000
Piława Górna	33 779 285	14 015 336	35 818 292	7 222 524	2 427 510	-2 039 008	3 302 000
Polanica-Zdrój	57 788 734	30 746 820	55 653 131	17 519 323	3 627 576	2 135 603	409 198
Szczawno-Zdrój	47 062 592	32 227 872	56 653 420	18 182 535	92 806	-9 590 828	18 319 374
Szklarska Poręba	76 896 610	48 231 036	79 511 758	19 213 806	5 885 296	-2 615 149	10 255 941
Świdnica	327 607 414	198 815 018	335 930 663	55 788 144	32 589 261	-8 323 249	109 242 636
Świebodzice	117 304 549	63 199 689	120 534 982	13 143 803	1 762 127	-3 230 433	8 363 330
Świeradów-Zdrój	52 959 358	29 396 743	51 933 324	11 233 284	3 268 796	1 026 033	19 480 000
Wojcieszów	34 907 609	13 672 900	37 244 883	14 972 501	4 385 855	-2 337 274	3 886 623
Zawidów	25 984 522	12 510 537	24 747 134	4 737 770	3 741 037	1 237 388	0

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY	W tym DOCHODY WŁASNE	WYDATKI	W tym WYDATKI MAJĄTKOWE	WYNIK OPERACYJNY* (bieżący)*	WYNIK BUDŻETU	DŁUG PUBLICZNY
Zgorzelec	149 986 562	83 334 674	166 074 954	25 655 877	-501 918	-16 088 392	62 959 543
Złotoryja	91 739 286	50 465 133	97 779 753	19 382 164	3 160 122	-6 040 466	22 884 499
Gminy wiejskie	4 520 627 072	2 335 143 332	4 565 229 802	935 537 292	508 803 843	-44 602 731	829 923 230
Bolesławiec	89 849 853	46 818 568	79 790 629	8 538 953	16 727 928	10 059 224	29 535
Borów	38 683 246	14 247 852	35 648 398	7 813 235	5 122 703	3 034 848	3 116 620
Chojnów	76 574 329	37 740 676	83 529 454	19 884 398	-3 482 639	-6 955 125	13 098 894
Cieplowody	23 029 159	9 288 993	23 078 275	6 518 193	2 722 322	-49 116	450 000
Cieszków	32 780 536	11 623 134	30 583 450	3 459 655	3 610 821	2 197 086	4 625 000
Czarny Bór	31 977 254	15 663 529	30 203 858	3 862 893	4 370 531	1 773 397	750 000
Czernica	144 359 455	81 356 378	140 509 547	32 079 908	13 203 649	3 849 908	17 986 972
Diugoleńka	272 734 711	160 958 251	299 670 120	75 889 065	38 008 541	-26 935 410	77 570 669
Dobromierz	39 888 913	18 122 159	40 976 494	6 989 286	2 432 945	-1 087 580	20 042 000
Dobroszyce	61 045 066	22 277 489	71 197 691	29 104 161	2 961 134	-10 152 626	10 600 000
Domaniów	39 865 270	14 700 844	41 257 655	6 722 592	2 213 305	-1 392 384	12 754 085
Działdowa Kłoda	34 546 786	11 371 454	40 383 500	11 362 377	2 707 518	-5 836 714	6 429 369
Dzierżoniów	53 418 094	22 993 272	51 963 511	5 563 787	3 909 530	1 454 583	9 618 000
Gaworzycy	33 104 540	10 926 029	34 003 699	12 939 799	3 269 771	-899 159	7 715 742
Głogów	49 105 429	24 373 605	52 731 045	12 799 072	2 591 318	-3 625 616	11 382 600
Grębocice	68 815 937	51 872 079	63 088 006	15 340 144	19 556 484	5 727 930	2 882 833
Gromadka	66 871 879	45 761 186	53 225 123	17 986 464	4 698 971	13 646 757	352 500
Janowice Wielkie	29 625 247	12 896 982	30 138 526	4 075 905	1 873 604	-513 279	1 932 000
Jemielno	22 659 942	7 786 188	20 121 160	1 061 720	3 101 511	2 538 781	2 442 000
Jerzmanowa	66 840 406	47 470 040	72 447 745	16 839 223	8 320 612	-5 607 338	21 871 845
Jeżów Sudecki	46 607 251	26 026 643	44 221 335	7 518 532	7 617 401	2 385 916	114 977
Jordanów Śląski	25 829 888	12 699 625	24 204 303	4 539 735	3 949 173	1 625 584	1 103 561
Kamienna Góra	65 640 120	27 644 908	65 016 799	12 437 094	5 438 435	623 321	5 750 349
Kłodzko	109 774 770	39 920 279	122 341 646	27 461 892	4 514 042	-12 566 877	38 233 609
Kobierzyce	321 858 163	239 963 776	277 721 543	54 646 630	90 713 367	44 136 620	40 124 247
Kondratowice	31 784 084	14 777 828	29 722 330	2 305 287	3 615 845	2 061 755	2 686 711
Kostomłoty	48 727 269	18 692 816	50 771 288	10 669 817	5 094 999	-2 044 020	3 242 015
Kotla	35 096 182	15 257 341	40 033 036	9 151 821	1 192 611	-4 936 854	6 003 300
Krośnice	62 783 122	34 382 270	61 364 173	6 583 905	6 389 717	1 418 949	27 475 534
Krotoszyce	31 361 522	13 955 717	33 030 288	10 720 101	2 079 428	-1 668 766	6 473 038
Kunice	50 334 797	29 609 818	50 216 824	3 551 365	2 908 380	117 973	13 576 500
Legnickie Pole	53 830 703	35 087 482	54 897 721	15 224 326	8 068 328	-1 067 018	8 351 161
Lewin Kłodzki	18 359 772	8 236 772	18 811 909	6 707 006	3 118 520	-452 137	785 014
Lubań	46 394 115	17 923 047	44 175 659	7 430 505	4 357 840	2 218 457	5 762 546
Lubin	124 225 957	85 471 910	126 775 225	18 403 922	10 255 539	-2 549 268	30 685 396
Łagiewniki	45 137 421	18 246 442	52 705 915	13 346 135	3 067 145	-7 568 494	3 417 885
Malczyce	37 435 219	16 210 380	36 678 822	3 377 220	2 459 836	756 397	4 206 137
Marcinowice	49 176 893	17 995 466	52 608 988	17 458 132	5 836 271	-3 432 095	6 883 000
Marciszów	29 175 514	11 271 141	30 413 490	3 429 229	1 657 534	-1 237 976	6 271 136
Męcinka	40 741 108	19 309 196	48 753 010	15 968 498	3 281 694	-8 011 903	8 989 416
Mietków	26 380 464	14 010 388	26 683 842	2 335 470	1 276 452	-303 377	3 068 954
Miękinia	132 898 743	74 557 273	139 580 930	26 902 265	11 506 257	-6 682 187	37 007 800
Milkowice	47 363 590	24 222 957	52 922 450	7 442 108	-538 239	-5 558 860	10 494 000
Mściewójów	31 797 428	14 018 272	29 157 392	5 087 877	3 984 785	2 640 036	2 359 005
Mysłakowice	63 260 119	29 651 496	75 146 684	18 229 796	2 080 382	-11 886 565	16 300 000
Niechlów	32 864 291	12 167 624	32 955 464	4 931 157	3 654 144	-91 173	4 095 000
Nowa Ruda	80 711 897	29 413 768	90 365 557	23 552 490	3 752 139	-9 653 659	10 630 782
Oleśnica	87 757 202	41 876 201	96 102 858	12 148 919	2 220 819	-8 345 656	26 773 000
Olawa	117 227 451	69 773 920	117 035 004	21 072 656	17 714 246	192 446	8 605 000
Osiecznica	52 580 658	27 791 877	43 533 157	4 461 492	12 841 679	9 047 501	0
Paszowice	28 311 754	13 239 055	30 073 027	6 488 341	3 588 810	-1 761 273	4 875 130
Pęcław	20 687 963	6 886 441	19 230 454	6 155 465	2 681 287	1 457 509	3 924 090
Pielgrzymka	37 444 154	13 847 615	38 586 631	8 227 558	1 735 604	-1 142 476	7 755 100
Platerówka	12 699 093	7 600 625	10 221 435	374 135	2 821 802	2 477 658	160 000
Podgórzyn	60 283 152	30 777 432	65 181 124	14 204 774	3 353 576	-4 897 972	28 738 220
Przeworno	28 559 918	10 512 884	28 344 378	3 080 465	2 596 071	215 540	1 599 975
Radwanice	56 826 797	23 839 092	45 678 085	20 392 757	11 829 713	11 148 712	1 938 005
Rudna	108 490 386	84 376 383	87 537 794	11 858 535	29 803 516	20 952 592	114 051
Ruja	19 400 670	8 955 570	19 133 726	3 588 255	2 844 163	266 944	1 704 996
Siekierczyn	33 268 228	13 776 313	32 790 106	5 383 938	3 320 619	478 122	2 870 921
Stara Kamienica	39 866 808	17 231 571	42 119 735	7 126 065	2 774 708	-2 252 927	14 857 500
Stare Bogaczowice	40 147 972	12 694 843	36 197 865	14 233 091	4 517 094	3 950 107	0
Stoszowice	40 139 743	13 812 078	43 675 563	15 083 601	3 119 013	-3 535 820	15 629 980
Sulików	37 849 982	20 521 353	36 437 453	3 589 402	3 837 872	1 412 530	2 713 576
Świdnica	115 740 816	56 169 366	125 040 024	20 020 281	5 445 223	-9 299 208	53 700 000
Udanin	44 410 746	17 330 048	53 392 596	22 017 751	5 165 249	-8 981 850	12 859 180
Walim	42 689 111	19 406 858	43 807 780	6 535 559	2 420 597	-1 118 669	9 154 682

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY	W tym DOCHODY WŁASNE	WYDATKI	W tym WYDATKI MAJĄTKOWE	WYNIK OPERACYJNY (bieżący)*	WYNIK BUDŻETU	DŁUG PUBLICZNY
Warta Bolesławecka	55 345 237	23 523 426	56 630 355	7 569 095	3 799 456	-1 285 118	0
Wądroże Wielkie	31 394 007	14 338 257	29 937 500	4 007 815	3 145 443	1 456 507	11 682 565
Wińsko	57 283 821	18 102 289	63 045 455	11 499 833	1 765 847	-5 761 634	18 230 000
Wisznia Mała	77 525 984	43 181 283	81 870 790	14 482 486	6 341 074	-4 344 806	34 915 274
Zagrodno	31 078 131	15 896 189	29 798 560	1 840 099	2 430 036	1 279 581	232 260
Zawonia	44 759 893	22 462 211	40 378 863	5 904 021	8 091 063	4 381 030	776 800
Zgorzelec	63 733 908	34 163 455	66 581 392	7 335 477	194 953	-2 847 483	23 577 624
Złotoryja	47 482 392	19 902 866	47 661 917	7 269 699	4 014 951	-179 525	8 418 564
Żórawina	83 560 463	43 009 897	91 188 158	18 829 468	7 558 721	-7 627 696	1 000 000
Zukowice	38 754 174	21 170 592	38 193 515	12 513 114	7 578 050	560 659	3 375 000
Gminy miejsko-wiejskie	5 198 168 463	2 543 942 177	5 403 018 071	1 071 981 828	381 260 595	-204 849 608	1 622 831 230
Bardo	38 938 973	16 518 491	48 340 010	16 297 160	2 352 223	-9 401 038	18 223 699
Bierutów	63 866 597	21 843 769	69 751 562	13 562 958	612 724	-5 884 965	31 387 991
Bogatynia	201 217 576	148 713 184	185 771 147	16 329 102	29 906 176	15 446 429	24 988 643
Bolków	65 703 819	27 887 129	64 168 461	4 487 273	2 754 492	1 535 358	11 824 095
Brzeg Dolny	105 067 748	66 990 812	108 735 093	15 063 658	6 882 009	-3 667 345	27 559 400
Bystrzyca Kłodzka	122 774 093	46 828 205	123 223 326	16 611 367	5 796 483	-449 233	16 038 000
Chocianów	74 469 352	32 355 141	74 166 192	16 597 112	3 843 912	303 159	16 713 862
Gluszyca	48 266 246	19 027 937	50 928 226	5 861 662	498 334	-2 661 980	16 215 855
Góra	121 507 241	46 617 087	132 094 048	25 300 604	4 445 203	-10 586 807	54 356 285
Gryfów Śląski	52 398 679	23 361 145	51 219 898	7 315 012	6 661 140	1 178 781	8 319 131
Jaworzyna Śląska	64 367 665	28 903 263	77 229 339	21 450 605	438 350	-12 861 674	28 898 776
Jelcz-Laskowice	163 895 393	94 762 773	150 105 319	31 933 816	32 814 655	13 790 074	1 500 000
Kamieniec Żąbkowicki	59 113 222	26 303 596	72 677 167	28 856 952	82 960	-13 563 945	21 096 608
Kąty Wrocławskie	217 724 592	138 434 957	224 447 709	43 240 521	31 879 177	-6 723 118	70 596 320
Łądek-Zdrój	60 605 619	29 889 670	54 236 861	8 252 583	2 942 731	6 368 758	19 966 620
Leśna	62 625 075	22 100 746	69 537 058	13 635 012	3 041 619	-6 911 984	9 410 000
Lubawka	58 544 840	21 279 905	56 448 543	1 854 410	3 142 748	2 096 297	8 896 754
Lubomierz	44 676 043	12 819 306	48 092 083	8 801 688	1 729 771	-3 416 040	7 656 001
Lwówek Śląski	97 528 646	42 326 193	95 698 554	13 219 978	7 294 781	1 830 092	9 480 003
Mieroszów	55 329 391	25 242 213	56 098 167	15 671 485	3 537 408	-768 776	8 980 768
Międzybórz	34 944 651	14 731 170	32 048 236	1 689 182	2 839 049	2 896 414	10 743 000
Międzylesie	55 956 925	24 249 408	49 737 178	9 934 973	12 314 023	6 219 747	0
Milicz	158 743 705	63 991 910	161 830 327	23 634 598	10 096 726	-3 086 622	40 282 227
Mirsk	52 974 904	18 127 980	53 680 289	9 984 283	6 193 511	-705 384	12 534 762
Niemcza	36 068 218	14 313 284	37 846 922	8 770 097	2 774 985	-1 778 704	6 869 215
Nowogrodziec	88 757 238	41 639 136	97 902 140	20 540 680	10 586 176	-9 144 903	25 287 905
Oborniki Śląskie	124 275 415	64 045 698	137 256 664	25 922 445	4 205 330	-12 981 249	47 475 475
Olszyna	39 001 131	16 461 090	36 335 172	3 254 643	5 252 778	2 665 959	3 323 193
Pieńsk	55 351 889	22 021 301	57 448 433	14 344 241	4 569 317	-2 096 545	12 774 674
Pieszycy	56 922 150	19 283 164	57 057 373	13 647 881	3 015 765	-135 222	8 305 000
Polkowice	345 660 059	252 131 628	311 921 583	38 194 110	60 324 859	33 738 476	119 779 648
Prochowice	48 776 254	24 507 207	50 083 729	6 531 901	2 916 011	-1 307 475	17 196 920
Prusice	68 161 026	29 616 818	71 085 387	10 678 919	1 068 003	-2 924 361	35 387 144
Przemków	43 857 033	17 304 320	43 839 950	3 323 701	1 194 192	17 083	23 917 811
Radków	69 507 491	33 946 721	67 836 646	10 731 988	4 738 534	1 670 845	15 347 726
Siechnice	210 379 687	121 486 084	215 603 401	51 339 216	21 893 616	-5 223 714	121 261 767
Sobótka	87 961 839	41 712 747	101 495 230	29 824 865	6 453 588	-13 533 391	11 795 785
Stronie Śląskie	53 421 892	21 933 070	55 530 241	19 784 266	3 873 022	-2 108 348	9 109 678
Strzegom	174 007 599	98 140 035	189 061 418	43 925 713	12 536 468	-15 053 820	41 044 404
Strzelin	137 883 778	70 884 492	150 688 880	23 761 145	5 380 091	-12 805 102	68 119 553
Syców	103 261 536	44 925 904	111 558 074	20 661 798	3 020 068	-8 296 538	25 838 752
Szczytna	41 875 276	16 040 073	45 857 292	7 604 704	777 248	-3 982 016	6 121 877
Ścinawa	111 833 565	31 549 282	111 567 416	54 906 880	4 486 795	266 148	61 139 745
Środa Śląska	138 806 216	76 528 607	162 897 115	44 487 267	11 739 053	-24 090 899	47 420 095
Świerzawa	50 424 620	16 922 283	50 268 923	9 976 917	6 231 111	155 696	9 065 000
Trzebnica	155 396 467	76 217 653	178 836 862	33 663 341	-3 651 043	-23 440 396	86 783 336
Twardogóra	84 040 023	41 338 197	78 649 822	10 622 491	8 412 007	5 390 201	12 934 599
Wąsosz	56 873 056	21 715 465	61 199 736	19 038 548	4 560 469	-4 326 680	9 538 789
Węglińiec	54 371 045	21 587 942	55 657 311	10 425 197	5 653 573	-1 286 266	12 052 147
Wiązów	48 021 747	19 979 740	45 386 813	4 760 465	6 891 858	2 634 933	4 160 381
Wleń	27 792 614	10 900 614	32 736 311	7 975 149	2 558 314	-4 943 697	10 801 676
Wolów	140 704 050	64 012 710	157 777 924	29 856 557	-1 384 272	-17 073 874	96 260 631
Żąbkowice Śląskie	134 278 721	62 833 708	157 643 991	36 377 660	-6 535 035	-23 365 270	68 779 454
Ziębice	97 060 097	36 823 509	106 611 750	19 422 735	-32 921	-9 551 653	24 083 498
Złoty Stok	33 169 737	11 696 818	42 387 536	15 292 000	1 036 593	-9 217 799	22 448 465
Żarów	82 719 845	45 019 810	83 478 826	11 849 101	3 222 579	-758 981	37 080 015
Zmigród	116 306 158	43 117 075	129 244 403	40 899 214	1 391 257	-12 938 245	45 658 068

*Wynik operacyjny (bieżący) — różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi.

Zestawienie 2

Wykonanie budżetów w JST województwa dolnośląskiego w 2022 r.
— w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)**

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY				WYDATKI			WYNIK BUDŻETU	DŁUG PUBLICZNY
	ogółem	z tego		w tym dochody własne	ogółem	z tego			
		bieżące	majątkowe			bieżące	majątkowe		
JST województwa ogółem*	9 279	8 369	910	5 039	9 543	7 692	1 851	-264	3 156
Województwo samorządowe	579	518	61	368	517	347	170	62	80
Powiaty	1 627	1 437	190	601	1 630	1 349	281	-2	252
Bolesławiecki	1 375	1 294	81	385	1 396	1 231	164	-21	171
Dzierżoniowski	1 397	1 223	174	410	1 304	1 129	174	93	6
Głogowski	1 758	1 714	44	669	1 763	1 675	89	-5	151
Górowski	1 997	1 721	276	629	1 932	1 584	348	65	432
Jaworski	1 719	1 600	118	597	1 740	1 451	289	-21	93
Kamiennogórski	1 708	1 517	191	567	1 755	1 392	363	-47	220
Karkonoski	1 664	1 593	71	651	1 592	1 520	72	72	177
Kłodzki	2 077	1 608	468	496	2 022	1 502	519	55	170
Legnicki	2 046	1 792	254	911	2 054	1 630	424	-8	308
Lubański	1 528	1 441	86	426	1 486	1 408	79	41	297
Lubiński	1 824	1 657	167	605	2 046	1 632	414	-223	462
Lwówecki	2 224	2 107	118	455	2 228	1 955	273	-4	311
Milicki	2 339	2 005	334	832	2 276	1 825	452	63	581
Oleśnicki	1 498	1 306	191	565	1 496	1 254	242	2	324
Oławski	1 401	1 307	93	561	1 524	1 257	267	-124	315
Polkowicki	1 425	1 161	264	671	1 340	961	379	85	130
Strzeliński	1 774	1 595	179	502	1 845	1 473	372	-72	266
Średzki	1 137	1 053	83	459	1 355	943	413	-219	273
Świdnicki	1 326	1 283	44	438	1 342	1 256	86	-16	262
Trzebnicki	1 224	1 180	43	596	1 377	1 104	273	-153	317
Wałbrzyski	1 481	1 333	148	501	1 427	1 130	297	53	252
Wolowski	1 817	1 748	69	539	1 749	1 637	111	68	436
wrocławski	1 418	986	432	1 047	1 258	868	390	160	102
Ząbkowicki	1 923	1 863	60	737	1 909	1 711	198	14	566
Zgorzelecki	1 790	1 438	352	573	1 845	1 466	379	-55	133
Złotoryjski	1 785	1 710	75	519	1 771	1 656	115	14	556
Miasta na prawach powiatu	8 808	7 952	856	5 539	9 359	7 700	1 659	-551	5 165
Jelenia Góra	7 719	7 470	249	3 674	8 074	7 265	809	-355	2 295
Legnica	7 834	7 376	459	3 912	8 494	7 117	1 378	-660	2 848
Wałbrzych	8 444	7 251	1 193	3 918	8 708	7 187	1 521	-264	6 716
Wrocław	9 122	8 193	929	6 222	9 723	7 908	1 815	-601	5 575
Gminy ogółem	7 020	6 365	655	3 649	7 234	5 823	1 411	-214	1 810
Gminy miejskie	6 338	5 683	655	3 572	6 607	5 419	1 188	-269	1 719
Bielawa	6 110	5 516	594	2 573	6 918	5 419	1 500	-808	1 449
Boguszów-Gorce	6 057	5 510	547	2 342	5 998	5 424	574	59	277
Bolesławiec	6 359	5 865	494	3 886	6 302	5 354	948	57	1 160
Chojnów	5 964	5 212	751	2 868	5 583	4 891	692	380	235
Duszynki-Zdrój	20 165	8 651	11 514	15 464	9 842	9 012	830	10 323	0
Dzierżoniów	5 506	5 116	390	2 920	5 818	4 739	1 079	-312	1 448
Głogów	6 228	5 620	608	4 274	6 565	5 489	1 076	-337	3 182
Jawor	6 402	5 432	970	3 384	6 639	5 090	1 549	-237	1 949
Jedlina-Zdrój	6 449	6 203	247	3 193	6 792	5 574	1 218	-343	1 615
Kamienna Góra	6 094	5 380	714	2 727	6 448	5 515	932	-353	2 781
Karpacz	13 305	13 108	196	9 593	12 417	10 519	1 898	888	1 993
Kłodzko	5 599	5 243	356	2 815	5 685	5 029	657	-86	1 441
Kowary	5 903	5 497	406	2 893	6 155	5 235	920	-253	486
Kudowa-Zdrój	7 393	6 242	1 151	3 642	6 956	5 786	1 170	437	2 129
Lubań	5 482	5 233	250	2 905	5 783	5 066	717	-301	1 534
Lubin	6 295	5 761	534	3 856	7 358	5 538	1 820	-1 063	2 210
Nowa Ruda	5 887	5 285	602	2 748	6 067	5 568	498	-179	2 196
Oleśnica	6 006	5 371	635	3 367	6 276	5 335	941	-270	479
Oława	5 652	5 073	579	2 958	6 011	4 792	1 219	-359	1 701
Piechowice	6 476	6 327	150	4 047	7 118	5 722	1 397	-642	455
Piława Górna	5 615	5 157	458	2 330	5 954	4 753	1 201	-339	549
Polanica-Zdrój	9 530	6 887	2 643	5 070	9 178	6 289	2 889	352	67
Szczawno-Zdrój	8 937	7 323	1 614	6 120	10 758	7 306	3 453	-1 821	3 479
Szklarska Poręba	13 219	11 378	1 842	8 291	13 669	10 366	3 303	-450	1 763
Świdnica	6 090	5 813	277	3 696	6 244	5 207	1 037	-155	2 031
Świebodzice	5 332	4 961	370	2 872	5 478	4 881	597	-147	380
Świeradów-Zdrój	13 115	10 889	2 226	7 280	12 861	10 079	2 782	254	4 824
Wojcieszów	9 994	7 632	2 362	3 914	10 663	6 376	4 286	-669	1 113
Zawidów	6 740	6 161	580	3 245	6 419	5 190	1 229	321	0

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY				WYDATKI			WYNIK BUDŻETU	DŁUG PUBLICZNY
	ogółem	z tego		w tym dochody własne	ogółem	z tego			
		bieżące	majątkowe			bieżące	majątkowe		
Zgorzelec	5 107	4 764	343	2 837	5 654	4 781	874	-548	2 144
Złotoryja	6 354	5 649	705	3 496	6 773	5 430	1 343	-418	1 585
Gminy wiejskie	7 607	6 964	643	3 929	7 682	6 108	1 574	-75	1 396
Bolesławiec	5 919	5 795	123	3 084	5 256	4 693	562	663	2
Borów	7 622	6 494	1 128	2 807	7 024	5 485	1 540	598	614
Chojnów	8 039	6 316	1 723	3 962	8 769	6 682	2 088	-730	1 375
Cieplowody	7 876	6 595	1 281	3 177	7 893	5 664	2 229	-17	154
Cieszków	7 179	6 731	448	2 546	6 698	5 940	758	481	1 013
Czarny Bór	6 674	6 410	264	3 269	6 304	5 498	806	370	157
Czernica	6 405	5 397	1 008	3 610	6 234	4 811	1 423	171	798
Długoleka	6 424	6 166	258	3 791	7 058	5 271	1 787	-634	1 827
Dobromierz	8 049	7 349	700	3 657	8 268	6 858	1 410	-219	4 044
Dobroszyce	8 555	6 314	2 241	3 122	9 977	5 899	4 078	-1 423	1 485
Domaniów	8 080	7 448	632	2 979	8 362	6 999	1 363	-282	2 585
Dziadowa Kłoda	7 583	6 964	619	2 496	8 864	6 370	2 494	-1 281	1 411
Dzierżoniów	5 811	5 473	338	2 501	5 653	5 047	605	158	1 046
Gaworzycy	8 767	6 444	2 323	2 894	9 005	5 578	3 427	-238	2 043
Głogów	6 915	5 988	927	3 432	7 426	5 623	1 802	-511	1 603
Grębotyce	13 009	12 723	286	9 806	11 926	9 026	2 900	1 083	545
Gromadka	13 237	7 905	5 331	9 058	10 535	6 975	3 560	2 701	70
Janowice Wielkie	7 222	6 810	412	3 144	7 347	6 354	994	-125	471
Jemielno	8 219	8 038	181	2 824	7 298	6 913	385	921	886
Jerzmanowa	11 733	11 222	511	8 332	12 717	9 761	2 956	-984	3 839
Jeżów Sudecki	5 965	5 673	293	3 331	5 660	4 698	962	305	15
Jordanów Śląski	7 899	7 221	678	3 884	7 402	6 014	1 388	497	337
Kamienna Góra	7 411	6 551	861	3 121	7 341	5 937	1 404	70	649
Kłodzko	6 618	5 992	626	2 407	7 376	5 720	1 656	-758	2 305
Kobierzyce	13 266	12 933	333	9 891	11 447	9 194	2 252	1 819	1 654
Kondratowice	7 920	7 733	187	3 682	7 407	6 832	574	514	670
Kostomłoty	6 763	6 273	490	2 594	7 047	5 566	1 481	-284	450
Kotla	8 059	7 365	694	3 503	9 192	7 091	2 101	-1 134	1 378
Krośnice	7 868	7 665	202	4 309	7 690	6 865	825	178	3 443
Krotoszyce	9 395	7 307	2 089	4 181	9 895	6 684	3 212	-500	1 939
Kunice	6 663	6 563	101	3 920	6 648	6 178	470	16	1 797
Legnickie Pole	10 205	9 051	1 154	6 652	10 407	7 521	2 886	-202	1 583
Lewin Kłodzki	9 367	7 767	1 600	4 202	9 598	6 176	3 422	-231	401
Lubań	7 117	6 305	812	2 749	6 776	5 637	1 140	340	884
Lubin	6 947	6 633	313	4 780	7 089	6 060	1 029	-143	1 716
Łagiewniki	6 257	5 881	376	2 529	7 306	5 456	1 850	-1 049	474
Malczyce	6 563	6 270	293	2 842	6 430	5 838	592	133	737
Marcinowice	7 789	6 491	1 297	2 850	8 332	5 567	2 765	-544	1 090
Marciszów	6 772	6 649	124	2 616	7 060	6 264	796	-287	1 456
Męcinka	7 948	7 036	912	3 767	9 511	6 396	3 115	-1 563	1 754
Mietków	6 872	6 675	197	3 649	6 951	6 342	608	-79	799
Miękinia	6 415	5 994	421	3 599	6 738	5 439	1 299	-323	1 786
Miłkowice	6 645	6 305	340	3 398	7 425	6 381	1 044	-780	1 472
Mściwojów	7 932	6 998	934	3 497	7 273	6 004	1 269	659	588
Mysłakowice	6 454	6 020	435	3 025	7 667	5 807	1 860	-1 213	1 663
Niechlów	7 198	6 938	260	2 665	7 218	6 138	1 080	-20	897
Nowa Ruda	7 476	6 536	940	2 725	8 370	6 189	2 182	-894	985
Oleśnica	5 604	5 503	101	2 674	6 136	5 361	776	-533	1 710
Oława	7 519	7 291	228	4 475	7 507	6 155	1 352	12	552
Osiecznica	7 206	7 114	91	3 809	5 966	5 354	611	1 240	0
Paszowice	6 840	6 565	275	3 199	7 266	5 698	1 568	-426	1 178
Pęcław	9 754	7 429	2 325	3 247	9 067	6 165	2 902	687	1 850
Pielgrzymka	8 765	7 513	1 252	3 241	9 032	7 107	1 926	-267	1 815
Platerówka	8 300	8 280	20	4 968	6 681	6 436	245	1 619	105
Podgórzyn	7 401	6 670	731	3 779	8 003	6 259	1 744	-601	3 528
Przeworno	6 278	6 124	154	2 311	6 231	5 554	677	47	352
Radwanice	11 476	7 495	3 981	4 814	9 224	5 106	4 118	2 251	391
Rudna	14 602	14 197	405	11 356	11 782	10 186	1 596	2 820	15
Ruja	7 951	7 537	414	3 670	7 842	6 371	1 471	109	699
Siekierczyn	7 476	6 905	571	3 096	7 369	6 159	1 210	107	645
Stara Kamienica	7 526	7 130	396	3 253	7 952	6 606	1 345	-425	2 805
Stare Bogaczowice	9 387	6 192	3 195	2 968	8 463	5 136	3 328	924	0
Stoszowice	7 734	6 110	1 624	2 661	8 415	5 509	2 906	-681	3 012
Sulików	6 441	6 243	198	3 492	6 201	5 590	611	240	462
Świdnica	6 496	6 200	296	3 153	7 018	5 895	1 124	-522	3 014
Udanin	9 123	7 506	1 617	3 560	10 968	6 445	4 523	-1 845	2 642
Walim	8 006	7 444	562	3 640	8 216	6 990	1 226	-210	1 717

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY				WYDATKI			WYNIK BUDŻETU	DŁUG PUBLICZNY
	ogółem	z tego		w tym dochody własne	ogółem	z tego			
		bieżące	majątkowe			bieżące	majątkowe		
Warta Bolesławecka	6 583	6 288	296	2 798	6 736	5 836	900	-153	0
Wądroże Wielkie	8 288	7 676	612	3 785	7 903	6 845	1 058	385	3 084
Wińsko	7 190	6 692	499	2 272	7 913	6 470	1 443	-723	2 288
Wisznia Mała	6 571	6 249	322	3 660	6 939	5 712	1 228	-368	2 959
Zagrodno	6 380	6 239	142	3 263	6 118	5 740	378	263	48
Zawonia	7 647	7 272	375	3 838	6 899	5 890	1 009	749	133
Zgorzelec	7 272	6 782	490	3 898	7 597	6 760	837	-325	2 690
Złotoryja	6 849	6 405	444	2 871	6 875	5 826	1 049	-26	1 214
Żórawina	6 315	6 040	275	3 250	6 891	5 468	1 423	-576	76
Żukowice	11 227	9 635	1 592	6 133	11 064	7 439	3 625	162	978
Gminy miejsko-wiejskie	7 123	6 457	666	3 486	7 404	5 935	1 469	-281	2 224
Bardo	7 656	6 763	893	3 248	9 505	6 300	3 204	-1 848	3 583
Bierutów	6 783	6 033	750	2 320	7 409	5 968	1 441	-625	3 334
Bogatynia	9 286	9 200	86	6 863	8 573	7 820	754	713	1 153
Bolków	6 770	6 433	337	2 873	6 612	6 150	462	158	1 218
Brzeg Dolny	6 472	6 194	278	4 127	6 698	5 770	928	-226	1 698
Bystrzyca Kłodzka	6 983	6 393	590	2 663	7 008	6 064	945	-26	912
Chocianów	5 966	4 920	1 046	2 592	5 941	4 612	1 330	24	1 339
Głuszyca	5 908	5 578	331	2 329	6 234	5 517	718	-326	1 985
Góra	6 496	5 947	549	2 492	7 062	5 710	1 353	-566	2 906
Gryfów Śląski	5 664	5 466	198	2 525	5 537	4 746	791	127	899
Jaworzyna Śląska	6 285	5 489	796	2 822	7 540	5 446	2 094	-1 256	2 822
Jelcz-Laskowice	6 921	6 376	545	4 001	6 338	4 990	1 348	582	63
Kamieniec Żąbkowski	7 846	5 827	2 019	3 491	9 647	5 816	3 830	-1 800	2 800
Kąty Wrocławskie	7 388	7 230	157	4 697	7 616	6 149	1 467	-228	2 395
Łądek-Zdrój	7 951	6 419	1 532	3 921	7 116	6 033	1 083	836	2 620
Leśna	6 668	6 276	392	2 353	7 404	5 952	1 452	-736	1 002
Lubawka	5 703	5 625	79	2 073	5 499	5 318	181	204	867
Lubomierz	7 913	7 265	648	2 271	8 518	6 959	1 559	-605	1 356
Lwówek Śląski	5 995	5 519	477	2 602	5 883	5 070	813	113	583
Mieroszów	8 753	6 955	1 798	3 993	8 875	6 396	2 479	-122	1 421
Międzybórz	6 922	6 576	346	2 918	6 349	6 014	335	574	2 128
Międzylesie	8 165	7 605	560	3 539	7 258	5 808	1 450	908	0
Milicz	6 797	6 349	447	2 740	6 929	5 917	1 012	-132	1 725
Mirsk	6 494	6 116	378	2 222	6 581	5 357	1 224	-86	1 537
Niemcza	7 023	6 202	821	2 787	7 369	5 661	1 708	-346	1 337
Nowogrodziec	6 026	5 971	55	2 827	6 646	5 252	1 394	-621	1 717
Oborniki Śląskie	5 937	5 520	417	3 060	6 558	5 319	1 238	-620	2 268
Olszyna	6 155	6 049	105	2 598	5 734	5 220	514	421	524
Pieńsk	6 306	5 432	875	2 509	6 545	4 911	1 634	-239	1 455
Pieszycy	6 306	5 144	1 163	2 136	6 321	4 809	1 512	-15	920
Polkowice	12 823	12 393	431	9 353	11 572	10 155	1 417	1 252	4 444
Prochowice	6 745	6 426	319	3 389	6 926	6 023	903	-181	2 378
Prusice	7 323	6 604	718	3 182	7 637	6 490	1 147	-314	3 802
Przemków	5 557	5 285	272	2 193	5 555	5 134	421	2	3 031
Radków	8 130	7 234	897	3 971	7 935	6 680	1 255	195	1 795
Siechnice	7 245	6 411	834	4 184	7 425	5 657	1 768	-180	4 176
Sobótka	6 782	6 023	759	3 216	7 825	5 526	2 300	-1 043	909
Stronie Śląskie	7 773	5 764	2 008	3 191	8 079	5 201	2 879	-307	1 325
Strzegom	7 115	6 447	668	4 013	7 731	5 935	1 796	-616	1 678
Strzelin	6 412	6 153	259	3 296	7 008	5 903	1 105	-596	3 168
Syców	6 261	5 694	567	2 724	6 764	5 511	1 253	-503	1 567
Szczytna	6 003	5 595	408	2 299	6 574	5 483	1 090	-571	878
Ścinawa	11 784	6 443	5 341	3 324	11 756	5 971	5 786	28	6 443
Środa Śląska	7 007	6 570	437	3 863	8 223	5 977	2 246	-1 216	2 394
Świerzawa	7 104	6 554	550	2 384	7 082	5 677	1 406	22	1 277
Trzebnica	6 208	5 654	554	3 045	7 145	5 800	1 345	-936	3 467
Twardogóra	6 678	6 074	604	3 285	6 249	5 405	844	428	1 028
Wąsosz	8 345	6 856	1 490	3 186	8 980	6 187	2 794	-635	1 400
Węglińiec	6 870	6 430	440	2 728	7 033	5 715	1 317	-163	1 523
Wiązów	6 875	6 803	72	2 860	6 498	5 816	682	377	596
Wleń	7 059	6 939	120	2 769	8 315	6 289	2 026	-1 256	2 744
Wolów	6 494	5 840	654	2 954	7 282	5 904	1 378	-788	4 443
Żąbkowice Śląskie	6 448	5 509	939	3 017	7 570	5 823	1 747	-1 122	3 303
Ziębice	6 156	5 527	628	2 335	6 761	5 529	1 232	-606	1 527
Złoty Stok	8 069	6 843	1 225	2 845	10 311	6 591	3 720	-2 242	5 461
Żarów	6 789	6 143	646	3 695	6 851	5 879	972	-62	3 043
Zmigród	8 181	6 312	1 869	3 033	9 091	6 214	2 877	-910	3 212

** Według liczby ludności na dzień 30 czerwca 2022 r. (GUS).

Zestawienie 3

Wskaźniki i relacje w budżetach JST województwa dolnośląskiego w 2022 r. (w %)

Jednostki samorządu terytorialnego	Wskaźnik udziału		Relacja do wykonanych dochodów					
	dochodów własnych w dochodach ogółem	wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	wyniku budżetu	wyniku operacyjnego	wyniku operacyjnego powiększonego o dochody ze sprzedaży majątku	łącznej kwoty spłat bez uwzględnienia wyłączeń	łącznej kwoty długu	
							bez uwzględnienia wyłączeń	z uwzględnieniem wyłączeń***
JST województwa ogółem*	54,3	19,4	-2,8	7,3	10,5	6,0	34,0	31,0
Województwo samorządowe	63,5	32,9	10,7	29,5	30,2	5,1	13,8	12,2
Powiaty	36,9	17,2	-0,2	5,4	6,1	4,6	15,5	15,4
Bolesławiecki	28,0	11,8	-1,5	4,6	4,6	2,8	12,5	12,5
Dzierżoniowski	29,4	13,4	6,7	6,7	7,2	0,9	0,5	0,5
Głogowski	38,1	5,0	-0,3	2,2	2,3	3,1	8,6	8,6
Górowski	31,5	18,0	3,3	6,8	7,0	2,2	21,6	21,6
Jaworski	34,7	16,6	-1,2	8,7	8,8	2,1	5,4	5,4
Kamiennogórski	33,2	20,7	-2,7	7,3	7,4	0,7	12,9	12,9
Karkonoski	39,1	4,5	4,3	4,4	5,9	1,8	10,7	10,7
Kłodzki	23,9	25,7	2,6	5,1	5,3	1,7	8,2	8,2
Legnicki	44,5	20,6	-0,4	7,9	7,9	2,4	15,1	15,1
Lubański	27,9	5,3	2,7	2,2	2,4	7,2	19,4	19,4
Lubiński	33,2	20,2	-12,2	1,4	2,1	3,0	25,3	25,3
Lwówecki	20,4	12,3	-0,2	6,8	6,8	2,6	14,0	14,0
Milicki	35,6	19,8	2,7	7,7	8,1	3,3	24,8	24,8
Oleśnicki	37,7	16,2	0,1	3,5	8,0	4,2	21,7	21,7
Oławski	40,0	17,5	-8,8	3,6	4,2	2,8	22,5	22,5
Polkowicki	47,1	28,3	6,0	14,0	14,0	6,7	9,2	9,2
Strzebiński	28,3	20,2	-4,0	6,9	6,9	2,7	15,0	15,0
Średzki	40,4	30,4	-19,2	9,8	15,0	0,9	24,0	24,0
Świdnicki	33,0	6,4	-1,2	2,0	3,3	20,7	19,7	19,7
Trzebnicki	48,7	19,8	-12,5	6,2	6,3	4,4	25,9	25,9
Wałbrzyski	33,8	20,8	3,6	13,7	13,7	3,5	17,0	17,0
Wolowski	29,7	6,4	3,7	6,1	6,5	6,0	24,0	24,0
wrocławski	73,8	31,0	11,3	8,3	8,9	3,4	7,2	7,2
Ząbkowicki	38,3	10,3	0,7	7,9	7,9	18,3	29,4	28,4
Zgorzelecki	32,0	20,5	-3,1	-1,6	-1,0	1,2	7,4	7,4
Złotoryjski	29,1	6,5	0,8	3,0	3,0	3,0	31,1	31,1
Miasta na prawach powiatu	62,9	17,7	-6,3	2,9	8,4	9,0	58,6	51,4
Jelenia Góra	47,6	10,0	-4,6	2,7	7,3	6,0	29,7	11,9
Legnica	49,9	16,2	-8,4	3,3	12,3	4,2	36,4	36,4
Wałbrzych	46,4	17,5	-3,1	0,8	2,9	21,2	79,5	60,6
Wrocław	68,2	18,7	-6,6	3,1	8,8	8,1	61,1	55,6
Gminy ogółem*	52,0	19,5	-3,1	7,7	10,5	4,5	25,8	24,4
Gminy miejskie	56,4	18,0	-4,2	4,2	8,9	4,9	27,1	25,7
Bielawa	42,1	21,7	-13,2	1,6	4,9	3,1	23,7	23,7
Boguszów-Gorce	38,7	9,6	1,0	1,4	3,4	2,5	4,6	4,6
Bolesławiec	61,1	15,0	0,9	8,0	13,0	2,6	18,2	11,9
Chojnów	48,1	12,4	6,4	5,4	9,5	1,1	3,9	3,9
Duszniki-Zdrój	76,7	8,4	51,2	-1,8	-0,8	13,8	0,0	0,0
Dzierżoniów	53,0	18,5	-5,7	6,8	8,7	6,3	26,3	26,3
Głogów	68,6	16,4	-5,4	2,1	7,5	7,4	51,1	51,1
Jawor	52,9	23,3	-3,7	5,3	6,1	3,7	30,4	26,4
Jedlina-Zdrój	49,5	17,9	-5,3	9,7	28,9	7,2	25,0	6,6
Kamienna Góra	44,8	14,5	-5,8	-2,2	5,2	5,5	45,6	45,6
Karpacz	72,1	15,3	6,7	19,5	19,9	13,7	15,0	15,0
Kłodzko	50,3	11,5	-1,5	3,8	6,6	4,9	25,7	25,7
Kowary	49,0	15,0	-4,3	4,4	13,6	0,2	8,2	8,2
Kudowa-Zdrój	49,3	16,8	5,9	6,2	10,0	5,9	28,8	24,4
Lubań	53,0	12,4	-5,5	3,0	6,5	6,4	28,0	28,0
Lubin	61,3	24,7	-16,9	3,5	8,4	4,4	35,1	35,1
Nowa Ruda	46,7	8,2	-3,0	-4,8	-1,3	5,0	37,3	25,7
Oleśnica	56,1	15,0	-4,5	0,6	5,3	2,3	8,0	8,0
Oława	52,3	20,3	-6,4	5,0	6,0	5,7	30,1	30,1
Piechowice	62,5	19,6	-9,9	9,3	13,4	0,0	7,0	7,0
Piława Górna	41,5	20,2	-6,0	7,2	8,5	2,4	9,8	9,8
Polanica-Zdrój	53,2	31,5	3,7	6,3	11,9	0,3	0,7	0,7
Szczawno-Zdrój	68,5	32,1	-20,4	0,2	11,2	3,8	38,9	38,9
Szklarska Poręba	62,7	24,2	-3,4	7,7	13,8	6,0	13,3	13,3
Świdnica	60,7	16,6	-2,5	9,9	15,9	6,4	33,3	33,3
Świebodzice	53,9	10,9	-2,8	1,5	3,9	3,6	7,1	7,1
Świeradów-Zdrój	55,5	21,6	1,9	6,2	18,7	9,5	36,8	25,3
Wojcieszów	39,2	40,2	-6,7	12,6	14,1	2,2	11,1	5,6
Zawidów	48,1	19,1	4,8	14,4	15,6	2,5	0,0	0,0

Jednostki samorządu terytorialnego	Wskaźnik udziału		Relacja do wykonanych dochodów					
	dochodów własnych w dochodach ogółem	wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	wyniku budżetu	wyniku operacyjnego	wyniku operacyjnego powiększonego o dochody ze sprzedaży majątku	łącznej kwoty spłat bez uwzględnienia wyłączeń	łącznej kwoty długu	
							bez uwzględnienia wyłączeń	z uwzględnieniem wyłączeń***
Zgorzelec	55,6	15,4	-10,7	-0,3	13,6	3,3	42,0	38,6
Złotoryja	55,0	19,8	-6,6	3,4	7,9	5,7	24,9	24,9
Gminy wiejskie	51,7	20,5	-1,0	11,3	13,1	3,6	18,4	17,3
Bolesławiec	52,1	10,7	11,2	18,6	19,5	0,0	0,0	0,0
Borów	36,8	21,9	7,8	13,2	13,8	1,6	8,1	7,9
Chojnów	49,3	23,8	-9,1	-4,5	6,5	4,9	17,1	17,1
Cieplowody	40,3	28,2	-0,2	11,8	12,5	0,8	2,0	2,0
Cieszków	35,5	11,3	6,7	11,0	11,0	2,9	14,1	10,0
Czarny Bór	49,0	12,8	5,5	13,7	16,5	5,3	2,3	2,3
Czernica	56,4	22,8	2,7	9,1	17,5	4,7	12,5	12,5
Długoleka	59,0	25,3	-9,9	13,9	14,6	3,9	28,4	28,4
Dobromierz	45,4	17,1	-2,7	6,1	8,3	8,2	50,2	50,2
Dobroszyce	36,5	40,9	-16,6	4,9	6,7	2,4	17,4	17,4
Domaniów	36,9	16,3	-3,5	5,6	5,6	4,1	32,0	32,0
Dziadowa Kłoda	32,9	28,1	-16,9	7,8	7,9	11,1	18,6	10,0
Dzierżoniów	43,0	10,7	2,7	7,3	9,8	2,5	18,0	18,0
Gaworzyce	33,0	38,1	-2,7	9,9	10,2	4,4	23,3	7,8
Głogów	49,6	24,3	-7,4	5,3	5,4	3,1	23,2	23,2
Grębocice	75,4	24,3	8,3	28,4	28,5	0,6	4,2	4,2
Gromadka	68,4	33,8	20,4	7,0	12,6	0,5	0,5	0,5
Janowice Wielkie	43,5	13,5	-1,7	6,3	7,2	2,9	6,5	6,5
Jemielno	34,4	5,3	11,2	13,7	13,9	3,1	10,8	10,8
Jerzmanowa	71,0	23,2	-8,4	12,4	12,5	5,8	32,7	32,7
Jeżów Sudecki	55,8	17,0	5,1	16,3	17,8	2,9	0,2	0,2
Jordanów Śląski	49,2	18,8	6,3	15,3	15,3	1,3	4,3	4,3
Kamienna Góra	42,1	19,1	0,9	8,3	11,1	4,5	8,8	7,2
Kłodzko	36,4	22,4	-11,4	4,1	5,2	5,1	34,8	34,8
Kobierzyce	74,6	19,7	13,7	28,2	28,3	2,1	12,5	12,5
Kondratowice	46,5	7,8	6,5	11,4	11,9	1,9	8,5	8,5
Kostomłoty	38,4	21,0	-4,2	10,5	11,2	1,9	6,7	6,7
Kotla	43,5	22,9	-14,1	3,4	3,7	3,0	17,1	17,1
Krośnice	54,8	10,7	2,3	10,2	12,4	10,8	43,8	42,7
Krotoszyce	44,5	32,5	-5,3	6,6	7,2	3,0	20,6	20,6
Kunice	58,8	7,1	0,2	5,8	5,8	5,1	27,0	27,0
Legnickie Pole	65,2	27,7	-2,0	15,0	15,3	3,2	15,5	15,5
Lewin Kłodzki	44,9	35,7	-2,5	17,0	19,3	2,6	4,3	0,5
Lubań	38,6	16,8	4,8	9,4	10,2	2,6	12,4	12,4
Lubin	68,8	14,5	-2,1	8,3	10,0	4,2	24,7	24,7
Łagiewniki	40,4	25,3	-16,8	6,8	7,0	2,0	7,6	7,6
Malczyce	43,3	9,2	2,0	6,6	8,8	0,8	11,2	11,2
Marcinowice	36,6	33,2	-7,0	11,9	13,2	3,5	14,0	14,0
Marciszów	38,6	11,3	-4,2	5,7	6,5	4,3	21,5	11,9
Męcinka	47,4	32,8	-19,7	8,1	12,1	3,8	22,1	22,1
Mietków	53,1	8,8	-1,2	4,8	9,9	3,5	11,6	11,6
Miękinia	56,1	19,3	-5,0	8,7	13,4	2,8	27,8	27,8
Miłkowice	51,1	14,1	-11,7	-1,1	12,0	5,0	22,2	22,2
Mściwojów	44,1	17,4	8,3	12,5	12,6	3,3	7,4	5,5
Mysłakowice	46,9	24,3	-18,8	3,3	4,6	2,5	25,8	0,0
Niechlów	37,0	15,0	-0,3	11,1	11,4	1,9	12,5	12,5
Nowa Ruda	36,4	26,1	-12,0	4,6	6,9	3,4	13,2	13,2
Oleśnica	47,7	12,6	-9,5	2,5	4,1	3,2	30,5	30,5
Olawa	59,5	18,0	0,2	15,1	15,9	6,4	7,3	7,3
Osiecznica	52,9	10,2	17,2	24,4	24,5	0,0	0,0	0,0
Paszowice	46,8	21,6	-6,2	12,7	12,9	2,1	17,2	6,1
Pęcław	33,3	32,0	7,0	13,0	13,0	2,9	19,0	17,9
Pielgrzymka	37,0	21,3	-3,1	4,6	4,9	3,0	20,7	17,0
Platerówka	59,9	3,7	19,5	22,2	23,6	0,5	1,3	1,3
Podgórzyn	51,1	21,8	-8,1	5,6	12,7	5,3	47,7	47,7
Przeworno	36,8	10,9	0,8	9,1	10,2	2,3	5,6	5,6
Radwanice	42,0	44,6	19,6	20,8	22,5	4,4	3,4	3,4
Rudna	77,8	13,5	19,3	27,5	28,2	0,0	0,1	0,1
Ruja	46,2	18,8	1,4	14,7	15,1	3,0	8,8	8,8
Siekierczyn	41,4	16,4	1,4	10,0	10,4	3,1	8,6	7,7
Stara Kamienica	43,2	16,9	-5,7	7,0	7,7	5,9	37,3	31,7
Stare Bogaczowice	31,6	39,3	9,8	11,3	12,2	0,0	0,0	0,0
Stoszowice	34,4	34,5	-8,8	7,8	8,4	12,0	38,9	30,7
Sulików	54,2	9,9	3,7	10,1	10,5	3,3	7,2	7,2
Świdnica	48,5	16,0	-8,0	4,7	8,0	5,9	46,4	46,4
Udanin	39,0	41,2	-20,2	11,6	14,1	3,2	29,0	29,0
Walim	45,5	14,9	-2,6	5,7	6,0	7,2	21,4	21,4

Jednostki samorządu terytorialnego	Wskaźnik udziału		Relacja do wykonanych dochodów					
	dochodów własnych w dochodach ogółem	wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	wyniku budżetu	wyniku operacyjnego	wyniku operacyjnego powiększonego o dochody ze sprzedaży majątku	łącznej kwoty spłat bez uwzględnienia wyłączeń	łącznej kwoty długu	
							bez uwzględnienia wyłączeń	z uwzględnieniem wyłączeń***
Warta Bolesławecka	42,5	13,4	-2,3	6,9	6,9	0,0	0,0	0,0
Wądroże Wielkie	45,7	13,4	4,6	10,0	12,0	4,3	37,2	37,2
Wińsko	31,6	18,2	-10,1	3,1	3,8	3,7	31,8	24,3
Wisznia Mała	55,7	17,7	-5,6	8,2	9,1	6,1	45,0	45,0
Zagrodno	51,1	6,2	4,1	7,8	8,4	0,0	0,7	0,0
Zawonia	50,2	14,6	9,8	18,1	18,1	2,1	1,7	1,7
Zgorzelec	53,6	11,0	-4,5	0,3	3,1	8,4	37,0	37,0
Złotoryja	41,9	15,3	-0,4	8,5	9,3	2,8	17,7	17,7
Żórawina	51,5	20,6	-9,1	9,0	12,7	1,3	1,2	1,2
Zukowice	54,6	32,8	1,4	19,6	19,7	2,5	8,7	5,4
Gminy miejsko-wiejskie	48,9	19,8	-3,9	7,3	9,4	5,1	31,2	29,6
Bardo	42,4	33,7	-24,1	6,0	8,4	10,3	46,8	33,2
Bierutów	34,2	19,4	-9,2	1,0	1,5	6,3	49,1	49,1
Bogatynia	73,9	8,8	7,7	14,9	15,2	4,7	12,4	12,4
Bolków	42,4	7,0	2,3	4,2	5,5	3,6	18,0	12,4
Brzeg Dolny	63,8	13,9	-3,5	6,6	11,0	3,7	26,2	26,2
Bystrzyca Kłodzka	38,1	13,5	-0,4	4,7	5,5	2,8	13,1	13,1
Chocianów	43,4	22,4	0,4	5,2	6,8	3,7	22,4	22,4
Głuszyca	39,4	11,5	-5,5	1,0	2,8	4,8	33,6	33,6
Góra	38,4	19,2	-8,7	3,7	4,8	9,7	44,7	44,7
Gryfów Śląski	44,6	14,3	2,2	12,7	14,1	6,4	15,9	14,2
Jaworzyna Śląska	44,9	27,8	-20,0	0,7	2,4	4,5	44,9	29,0
Jelcz-Laskowice	57,8	21,3	8,4	20,0	20,9	1,8	0,9	0,9
Kamieniec Żąbkowski	44,5	39,7	-22,9	0,1	1,2	3,5	35,7	35,7
Kąty Wrocławskie	63,6	19,3	-3,1	14,6	14,8	5,9	32,4	32,4
Łądek-Zdrój	49,3	15,2	-3,1	4,9	12,1	5,9	32,9	32,9
Leśna	35,3	19,6	10,5	4,9	6,2	1,5	15,0	15,0
Lubawka	36,3	3,3	-11,0	5,4	7,8	3,3	15,2	11,2
Lubomierz	28,7	18,3	3,6	3,9	4,8	3,7	17,1	17,1
Lwówek Śląski	43,4	13,8	-7,6	7,5	9,5	3,7	9,7	9,7
Mieroszów	45,6	27,9	1,9	6,4	10,8	4,7	16,2	16,2
Międzybórz	42,2	5,3	-1,4	8,1	8,4	4,7	30,7	21,7
Międzylesie	43,3	20,0	8,3	22,0	22,4	0,0	0,0	0,0
Milicz	40,3	14,6	11,1	6,4	8,5	4,0	25,4	25,4
Mirsk	34,2	18,6	-1,9	11,7	13,2	4,4	23,7	12,2
Niemcza	39,7	23,2	-1,3	7,7	9,1	6,4	19,0	16,0
Nowogrodziec	46,9	21,0	-4,9	11,9	12,3	3,7	28,5	28,5
Oborniki Śląskie	51,5	18,9	-10,3	3,4	7,2	3,7	38,2	38,2
Olszyna	42,2	9,0	-10,4	13,5	16,7	7,5	8,5	8,5
Pieńsk	39,8	25,0	6,8	8,3	10,6	3,3	23,1	15,8
Pieszycy	33,9	23,9	-3,8	5,3	8,2	2,9	14,6	14,6
Polkowice	72,9	12,2	9,8	17,5	17,8	5,1	34,7	34,7
Prochowice	50,2	13,0	-2,7	6,0	7,1	5,9	35,3	31,9
Prusice	43,5	15,0	-4,3	1,6	5,1	2,8	51,9	51,9
Przemków	39,5	7,6	0,0	2,7	3,8	7,7	54,5	54,5
Radków	48,8	15,8	2,4	6,8	11,2	2,6	22,1	18,6
Siechnice	57,7	23,8	-2,5	10,4	11,3	5,7	57,6	57,6
Sobótka	47,4	29,4	-15,4	7,3	10,7	1,8	13,4	13,4
Stronie Śląskie	41,1	35,6	-3,9	7,2	18,6	3,7	17,1	17,1
Strzegom	56,4	23,2	-8,7	7,2	8,7	5,6	23,6	23,6
Strzelin	51,4	15,8	-9,3	3,9	5,7	6,5	49,4	49,4
Syców	43,5	18,5	-8,0	2,9	5,8	5,5	25,0	25,0
Szczytna	38,3	16,6	-9,5	1,9	3,2	3,1	14,6	14,6
Ścinawa	28,2	49,2	0,2	4,0	7,5	17,8	54,7	35,0
Środa Śląska	55,1	27,3	-17,4	8,5	9,8	4,9	34,2	34,2
Świerzawa	33,6	19,8	0,3	12,4	13,7	4,0	18,0	18,0
Trzebnica	49,0	18,8	-15,1	-2,3	0,5	5,8	55,8	55,8
Twardogóra	49,2	13,5	6,4	10,0	11,4	5,1	15,4	15,4
Wąsosz	38,2	31,1	-7,6	8,0	8,5	2,4	16,8	16,8
Węglińiec	39,7	18,7	-2,4	10,4	11,0	3,5	22,2	19,8
Wiązów	41,6	10,5	5,5	14,4	16,0	2,2	8,7	2,7
Wleń	39,2	24,4	-17,8	9,2	11,5	5,2	38,9	32,0
Wolów	45,5	18,9	-12,1	-1,0	3,9	7,7	68,4	68,4
Żąbkowice Śląskie	46,8	23,1	-17,4	-4,9	-3,0	5,0	51,2	50,8
Ziębice	37,9	18,2	-9,8	0,0	2,2	3,7	24,8	24,8
Złoty Stok	35,3	36,1	-27,8	3,1	4,6	14,4	67,7	47,3
Żarów	54,4	14,2	-0,9	3,9	8,8	7,2	44,8	35,2
Zmigród	37,1	31,6	-11,1	1,2	7,0	4,3	39,3	39,3

*** Kredyty i pożyczki oraz wyemitowane papiery wartościowe na realizację programów, projektów lub zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 u.f.p.

Analizę sporządzili:

Ewa Dudek (cz. 4 i 7)
Magdalena Głowacz (cz. 1 oraz tabele, rysunki, kartogram i zestawienia)
Patrycja Jojnowicz (cz. 6)
Wojciech Kańczuga (cz. 9)
Małgorzata Kowalska (cz. 5 i 6)
Ewa Królikowska (cz. 2)
Magdalena Orlikowska (cz. 10 i 11)
Katarzyna Rydzewska (cz. 3)
Mariola Zakrzewska (cz. 8)